

1641

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

129164 / Melamed Yossi

תהלוכת ל"ג בעומר, תש"ח

**"לך עלה!": השיעור הנפלא שמלמד אותנו התיקון לחטא ה"ערב רב"
שיעור בלקוטי שיחות**

**הלקח מסיפורו של דמא בן נתינה: הידור גם בפרטים הקטנים
שולחן שבת חסידי**

**'נשיאת ראש' שמגיעה דווקא מתוך המצב הירוד
אור וחיות**

03

יהודי יכול לטעון: הלא "המעשה הוא העיקר", ודי בכך שאהיה זהיר במעשה. וכי אם לא אהיה זהיר במחשבה בלבד, זה 'נוגע' למישהו?; ההוראה משבת פרה הסמוכה לפורים • **התועדות עם הרבי**

04

ברגע השבר הכי גדול, בשיא השפל הכי נמוך – דווקא החוטאים הכי שפלים מקבלים את ההזדמנות לשוב בתשובה ואפילו להתעלות. איך זה ייתכן? – עיון בחטא, בעונש ובתיקון של ה"ערב רב", מגלה לנו למה לפעמים צריך לרדת עד לתחתית כדי לגלות את העוצמות הכי חזקות של הנשמה, ואיך הופכים את הכישלונות הכי גדולים שלנו למנוע של צמיחה • **שיעור בלקוטי שיחות**

12

איזו הנהגה מופלאה של הרבי באה לידי ביטוי בעת האירוע הלבבי בשמיני עצרת? ומה החלק ה'בעייתי' בעסקת רכישת הפרה על ידי חכמי ישראל? - הסיפור המפורסם אודות דמא בן נתינה, מזווית קצת אחרת • **שולחן שבת חסידי**

14

מהו המסר החשוב שמעבירה התורה ליהודי שנמצא במצב ירוד, חלילה, ברוחניות? מהו 'ראש בריא' ברוחניות? מהי 'נשיאת' והרמת הראש? ומדוע היא קשורה לחיסרון וחטא דווקא? – ביאור יסודי בפסוקים הפותחים את פרשת השבוע • **אור וחיות**

16

עודף המחשבות וה'פולמוס' סביב כל דבר, מיותר ומזיק. ההתנהלות בחיים צריכה להיות באופן 'חלק' ופשוט יותר, בהתאם לכללים שאמרו חז"ל; מרבית ההתחבטויות והספקות הינם תוצאה של עיסוק מחשבתי מיותר • **מכתב מבואר**

עומדים אנו כבר בתוך 'שלושים יום קודם החג', לקראת זמן חירותנו הקרב ובא. לצד העיסוק ב"הלכות החג" ובהכנת הבית, כחסידינו של הרבי זהו הזמן בו אנו נקראים לעסוק ב'מבצע מצה', שזכה לחביבות יתרה אצל הרבי.

הרבי מעלה על נס את החשיבות הגדולה שבאכילת מצה שמורה, הנאפית בעבודת יד ובהידור, ואת הסגולה שבכך בתור 'מאכל האמונה' ו'מאכל הרפואה'. מי מאיתנו לא ירצה לדאוג למכריה, ולהעניק להם כה בקלות תועלת גשמית ורוחנית לכל השנה כולה?

הרבי מציין כי אלו העוסקים ב'מבצע' ומזכים אחרים באכילת המצה השמורה, זוכים גם הם בסגולת ה'אמונה' וה'רפואה', ומתברכים ב"ציאת מצרים" פרטית - "חירות מכל מצרים, העלמות והסתרים, ויציאה למרחב האמיתי הן בגשמיות והן ברוחניות".

אנו, במרכז צעירי אגודת חב"ד, עושים הכול כדי לאפשר לכם לקיים את 'מבצע מצה' כראוי. ב'אתר המבצעים' תוכלו להזמין, לאחר השלמת רישום קצר, כמות של מארזי מצות לחלוקה. את מכריכם תוכלו להפנות לאתר 'חב"ד ישראל', שם יוכלו לרכוש מארז מצות שיגיע אליהם במשלוח עד פתח הבית.

בברכה שנזכה תכף ומיד ל"מסמך גאולה לגאולה" - שמחת הגאולה השלמה תכף ומיד.

למנוי דיגיטלי להתקשרות:
chabadisrael.co.il/alonichabad

לוח חב"ד - 17 • שניים מקרא - 18

• עת לדעת - 31 • זמנים ושיעורי השבוע - 32

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

עורך ראשי: שלום בלוי עריכה: הרב יוסף יצחק מרגליות
מו"ל: המרכז לעזרי שלוחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד
6084000 • ISSN 7474-0793 • גיליון 1641

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"ו מליובאוויטש זצוקלה"ה נב"מ זי"ע

שיחת שבת פרשת צו-פרה תשל"ג
(תורת מנחם כרך עא, עמוד 296)

שמירת המחשבה במסירות נפש הצילה אותנו מגזרת המן

'יהודי יכול לטעון: הלא "המעשה הוא העיקר", ודי בכך שאהיה זהיר במעשה. וכי אם לא אהיה זהיר במחשבה בלבד, זה 'נוגע' למישהו?'

אדם ניצול מהן בכל יום", ואחת מהן היא "הרהור עבירה".

אך למרות זאת, תובעים מיהודי - שבשעה שנופלת לו מחשבה זרה, ידחה אותה מיד, ולא יהרהר בה ברצונו. וכפי שמבואר בספר התניא: "כי המהרהר ברצון נקרא רשע באותה שעה, וה'בינוני' (שזוהי המידה הנדרשת מ"כל אדם") אינו רשע אפילו שעה אחת לעולם".

כלומר: יכולה אכן ליפול לו מחשבה זרה. כמבואר בספרים, שגם מי שבטבעו הוא מתמיד בלימודו או מעמיק בתפילתו, יכולה ליפול במחשבתו מחשבה זרה [לא דבר האסור חס ושלום, אלא דבר שאינו מעניין התפילה], וכפי שרואים במוחש שכך היא המציאות:

אך אף על פי כן, בכוחו של כל אחד מישראל שלא 'לקבל' את המחשבה זרה ולהרהר בה ברצון, אלא לדחותה מיד. כך שיכול להיות 'בעל הבית' גם על המחשבה.

זוהי ההוראה שלמדים מפרשת פרה, כפי שבאה בסמיכות לימי הפורים: שעבודתו של יהודי צריכה להיות באופן של שלמות המחשבה, "אין לך רשות להרהר". וממנה באים לפרשת 'החודש', שתוכנה הוא עניין הגאולה. כי כאשר ישנה שלמות המחשבה, אזי גם הגאולה היא בשלמות.

הגאולה יכולה להיות גם באופן ש"לא זכו", כלומר: במעמד ומצב שחסר ב"זכו" - בזיוך. גם כאשר חסר עדיין בשלמות המחשבה יכולה הגאולה לבוא. שהרי גם במעמד ומצב ש"חציו זכאי וחציו חייב", הנה על ידי "מצווה אחת", "הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות". אך אז הגאולה היא באופן של "עני ורוכב על החמור".

אך כאשר נמצאים במעמד ומצב של "זכו", שישנה גם שלמות המחשבה, אז נעשית גם הגאולה באופן של שלמות - "וארו עם ענני שמיא".

מסירות נפשם של בני ישראל שעמדה להם להניצל מגזרת המן, הייתה מסירות נפש אפילו בנוגע למחשבה: "לא עלה על דעתם מחשבת חוץ [לזנוח את יהדותם חלילה עקב הגזרה]". כך מבואר במאמרי החסידות. אך אילו הייתה עולה בדעתם "מחשבת חוץ", חס ושלום, היה המן מנצח.

כפי שמבואר בכתבי האריז"ל וב'משנת חסידים', המן זורש היו מכשפים גדולים. וממילא, גם כאשר מדובר היה רק אודות "מחשבת חוץ" בלבד, אצל יהודי שנמצא בקצה של אחת ממאה עשרים ושבע המדינות, אין פלא שהמן היה מרגיש בכך.

אומנם, יהודי יכול לטעון: הלא "המעשה הוא העיקר", וממילא, די בכך שאהיה זהיר במעשה. וכי אם לא אהיה זהיר במחשבה בלבד, זה 'נוגע' למישהו? הרי המחשבה אינה דבר גלוי, כך שזהו עניין פרטי שלי, שלא מפריע לאף אחד...

על כך באה ההוראה מפרשת פרה, שבשנה זו נקראת בסמיכות לימי הפורים, שבה נאמר: "זאת חוקת התורה", "חוקה חקקתי גזרה גזרת" - "ואין לך רשות להרהר אחריה" אפילו לא במחשבה בלבד! וכפי שהייתה הנהגת בני ישראל בפועל בימי הפורים, שלא עלתה בדעתם אפילו "מחשבת חוץ".

ועל פי תורת הבעל שם טוב הידועה על מאמר המשנה "הקורא את המגילה למפרע, לא יצא", שאין לקרוא את המגילה כמאורע שאירע בעבר, "למפרע", אלא כדבר שקורה עכשיו - הרי זוהי גם ההוראה מימי הפורים לכל אחד ואחת מישראל. שכפי שהיה "בימים ההם", כך צריך להיות גם "בזמן הזה", וצריך להיזהר ביותר גם בעניין המחשבה.

השליטה והבקרה על המחשבה היא אומנם קשה יותר מאשר על הדיבור והמעשה. המחשבה "משוטטת תמיד" וקשה יותר להיות 'בעל הבית' עליה. כפי שאומרים חז"ל: "שלוש עבירות אין

”לך רד!”

בליבה של פרשת השבוע אנו קוראים על חטא העגל. חולפים בסך הכול ארבעים ימים מאז מעמד מתן תורה ועד לאותו חטא נורא של סגידה לעגל הזהב. החטא הזה הותיר צלקת שלא נמחתה עד היום, ואפילו על קולו של בעל הקורא בבית הכנסת ניתן לשמוע את העגמומיות בקריאת הפרשה הכאובה.

אחד הדברים הקשים ביותר בפרשה הקשה גם כן, הוא השבר שהחטא הנורא הזה גרם למשה רבינו.

כאשר בני ישראל חוטאים בעגל ורוקדים סביבו, משה רבינו - המנהיג שהוביל את עם ישראל לאורך כל הדרך, ועלה אל הר סיני כדי לקבל את לוחות הברית מידיו של הקדוש ברוך הוא - נמצא במרומי ההר ואינו יודע דבר, עד שהקדוש ברוך הוא מודיע לו על כך!:

וידבר ה' אל משה: "לך רד, כי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים!"

אם נקרא את פירוש רש"י על הפסוק, נגלה שבהודעה הזו טמונה ביקורת קשה וחריפה מאד של הקדוש ברוך הוא כלפי משה רבינו:

לך רד מנרלתך. לא נתתי לך נדלה אלא בשבילם. שחת עמך. "שחת העם" לא נאמר, אלא "עמך". ערב רב שקבלת מעצמך וניתתם ולא נמלכת בי, ואמרת טוב שידבקו גרים בשכינה - הם שחתו והשחיתו!

היום, המושג "ערב רב" הפך באופן מוטעה למילת גנאי, אותה מטיחים מגידים מסוימים כעלבון ביהודים שמתנהגים בצורה לא ראויה. אך במקור ההיסטורי, "ערב רב" הוא כינוי לקבוצה של מצריים ובני עמים אחרים, שראו את הניסים הגדולים שהתרחשו לעם ישראל במצרים, וביקשו להצטרף. משה רבינו ברחמיו וברוב חסדיו קיבל אותם לשורות העם, מבלי לקבל על כך ציווי מאת השם ואף מבלי לשאול רשות משמיים.

כעת, לאחר החטא החמור, השם מטיח במשה רבינו האשמה נוראה. "לך רד מגדולתך", "כי שיחת עמך" - העם שלך, לא שלי. אלה האנשים שאתה הבאת וסיפחת לעם ישראל - הם האשמים בהידרדרות המוסרית והרוחנית האיומה הזו. הם אלו שחטאו והחטיאו את כולם, הם אלו ש"שיחתו והשחיתו". בגללם כל זה קרה.

המילים הקשות האלה דוקרות בלב. בהמשך נגלה את הנחמה והריפוי שלהן, אך כעת נחזור לראות כיצד משה רבינו לוקח אחריות על תיקון חטא העגל.

1. שמות, לב, ז.

שיעור בלקוטי שיחור

יעלה מערב

ברגע השבר הכי גדול, בשיא השפל הכי נמוך – דווקא החוטאים הכי שפלים מקבלים את ההזדמנות לשוב בתשובה ואפילו להתעלות. איך זה ייתכן? – עיון בחטא, בעונש ובתיקון של ה"ערב רב", מגלה לנו למה לפעמים צריך לרדת עד לתחתית כדי לגלות את העוצמות הכי חזקות של הנשמה, ואיך הופכים את הכישלונות הכי גדולים שלנו למנוע של צמיחה.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק טז, שיחה רביעית לפרשת כי תישא

שלושה עונשים

משה רבינו יורד מההר, כשבדין לוחות הברית. למראה החגיגות סביב העגל, הוא נוקט בצעד דיקלי ושובר את הלוחות.

מיד לאחר מכן, משה מתחיל במשימת התיקון והשיקום. ראשית, הוא מתיך את העגל וטוחן את הזהב לאבקה, מערבב את האבקה במים ומשקה את כל העם:²

וַיִּקַּח אֶת הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂה, וַיִּשְׂרֹף בָּאֵשׁ, וַיִּטְחֵן עֹד אֲשֶׁר דָּק, וַיִּזַר עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וַיִּשְׂק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

חז"ל³ מסבירים כי במעשה הזה משה רבינו "נִתְפַּיֵן לְבֹדֶקֶן פְּסוּטוֹת".

בזמן בית המקדש, אישה שנחשדה בכך שחטאה לבעלה, הייתה נבדקת על ידי השקאתה ב"מי סוטה". במקרה שהאישה אכן חטאה, המים היו הורגים אותה; ואם לא - היא הייתה מתברכת בפיריון, יופי ובריאות. כך משה רבינו השקה את כל עם ישראל, ואלו מהם שהשתתפו בפועל בסגידה לעגל הזהב מתו כששתו את השיקוי.

לאחר מכן, משה מזמן אליו את בני לוי, השבט השלם היחיד שבניו לא השתתפו בחטא העגל. הוא מצווה את הלויים להמית את החוטאים:⁴

וַיֹּאמֶר לָהֶם: כֹּה אָמַר ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: שִׂימוּ אִישׁ חֶרְבוֹ עַל יָרֵכוֹ, עִבְרוּ וְשִׁבּוּ מִשְׁעַר לְשַׁעַר בְּמַחֲנֶה וְהָרְגוּ אִישׁ אֶחָיו וְאִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת קָרְבוֹ. וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי לְוִי כְּכֹל מִשְׁאֵה, וַיִּפֹּל מִן הָעָם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אַלְפֵי אִישׁ.

אחר כך משה עולה שוב על הר סיני כדי להתפלל להשם בעבור שאר העם, "אוֹלֵי אֶפְרָיִם בְּעַד חַטָּאתְכֶם". משה מצליח בתפילתו, והקדוש ברוך הוא מוחל לעם על החטא. אלא שאז השם ממית על עם ישראל מגפה קטלנית:⁵

וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל.

מה פשר שלושת סבבי הענישה הללו? כפי

שרש"י מסביר, לכל אחד מהם היה תפקיד מוגדר. חטא העגל התחולל בכאוס ומהומה, זה היה מופע של פריקת עול מלכות שמיים במסיבה פרועה של ריקודים אל מול העבודה הזרה, בה השתתף רוב רובו של העם. אך לא כולם חטאו בפועל בחטא הפולחן לעבודה זרה. לא כולם זבחו קורבנות לעגל או הקטירו לפניו קטורת. מבין החוטאים, היו שלוש רמות של השתתפות בחטא.

היו כאלה שעבדו לעגל בסתר, בלי שאף אחד ראה אותם. את אותם אנשים הרגו המים המעורבים ב'אבקת העגל'. רק באמצעות המים היה ניתן 'לבחון כליות ולב', ולזהות מי באמת חטא אפילו שאף אחד לא הבחין בכך.

היו חוטאים שחטאו "בעדים והתראה". כלומר, אנשים צפו בהם, הזהירו אותם והתרו בהם להימנע מהמעשה, תוך כדי הבהרת העונש הצפוי אם אכן יעבדו לעגל. החוטאים האלה, שהתעלמו ביודעין מהאזהרה וחטאו במודע ובזדון, נהרגו בחרב בידי בני לוי.

והיו גם מי שחטאו בפרהסיה, אך ללא התראה ואזהרה. הם מתו במגפה הקטלנית.

מכל הסיפור העצוב הזה, אפשר גם להסיק מסקנה אופטימית. לאחר שלושת הסבבים הללו, שבהם נהרגו אלפים רבים מעם ישראל, השאר נותרו נקיים. לא היו בהם עוד מי שבפועל חטאו ועבדו עבודה זרה לעגל הזהב.

אומנם הכתם של חטא העגל דבק ונשאר דבוק בכל עם ישראל, שרובו אכן שמח והשתתף במסיבה הפרועה, ואף אחד מהם לא קם למחות ולנסות לעצור את ההילולה הרעה - אבל אלו שחטאו בעגל בפועל כבר הוקעו ומתו, בידי אדם או בידי שמיים.

כעת הגיע הזמן לקום מהאפר, להתאושש מהמשבר הנורא ולהתקדם. הקדוש ברוך הוא אומר למשה להמשיך ללכת לארץ ישראל:⁶

וַעֲתָה לֶךְ נַחֵה אֶת הָעָם אֶל אֲשֶׁר דִּבַּרְתִּי לָךְ.

"לך עלה, אתה והעם"

לאחר כל הסיפור הזה, נפתח פרק חדש:⁷

2. שם, כ.

3. עבודה זרה, מד, א.

4. שמות, שם, כז-כח.

5. שם, לה.

6. שם, לד.

7. שם, לג, א.

הזו ממש לא הסתיים עם סיום סבבי הענישה. למעשה, רק כעת הוא מתחיל.

וזו בדיוק המשמעות של ההוראה החדשה למשה רבינו: "לָךְ עֲלֶה מִזֶּה, אֲתָה וְהָעָם". כאן הקדוש ברוך הוא מראה למשה פתח של תיקון גם לבעיית ה"ערב רב".

למעשה, אפשר לראות את הדברים רמוזים כמעט בבירור בדברי רש"י⁸:

כְּלָפִי שֶׁאָמַר לוֹ בִּשְׁעַת הַכַּעַס "לָךְ רֵד", אָמַר לוֹ בִּשְׁעַת רִצּוֹן "לָךְ עֲלֶה".
אֲתָה וְהָעָם. כִּאֵן לֹא נֶאֱמַר "וְעַמְךָ".

כאן נמצאת הנחמה וסגירת המעגל על אותה אמירה חריפה של השם אל משה.

כעת, לאחר שהסתיימו העונשים על חטא העגל ולאחר מאמציו של משה שהשם יסלח ויכפר לעם על העוון החמור, הקדוש ברוך הוא מחזיר את משה רבינו לגדולתו והוא שב לדרגה המקורית שאיבד בעקבות החטא. במקום "לך רד", השם אומר למשה כעת "לך עלה".

במקביל, גם ה"ערב רב" שבו בתשובה ותיקנו את מעשיהם. כשהם הופתעו למצוא את עצמם ניצולים מהעונש החמור, החוטאים היחידים ששרדו את סדרת העונשים, הם התעשתו ושוב בתשובה שלמה. וכעת, השם 'מאשר' את העובדה שאותה קבוצה היא חלק מהעם. לא עוד "עמך" של משה, אלא "העם" - הם חלק לגיטימי מעם ישראל, וגם הם יצטרפו להמשך המסע "אל הארץ אשר נשבעתי לאברהם ליצחק וליעקב", אל ארץ ישראל.

דווקא הם?!

אם כן, אנחנו מבינים שיש כאן שני 'תיקים' מקבילים של חטא, עונש ותיקון - אחד של "עם ישראל" ואחד של ה"ערב רב". אם כן, בסיכומו של הסיפור יוצאת לנו מסקנה מדהימה ומפתיעה:

על פי זה נמצא חידוש גדול:

מאחר שבכתוב נאמר "וַיִּשָּׁק אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", מוכח מכאן שאת הערב רב לא השקו. וממילא צריך לומר, שאלו מבין הערב רב שעבדו את העגל בלא עדים

וידבר ה' אל משה: לָךְ עֲלֶה מִזֶּה, אֲתָה וְהָעָם אֲשֶׁר הָעֲלִיתָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר: לְיִרְעָךָ אֶתְנֶנָּה.

מה פשר הפסוק הזה? הרי כבר בסוף הפרק הקודם ראינו שהקדוש ברוך הוא נותן למשה את ההנחיה להמשיך הלאה, "לָךְ נָחָה אֶת הָעָם!"

הרבי מציע כאן חידוש גדול בהבנת הפסוקים:

שני הפסוקים הללו מדברים אודות שני סוגים שונים:

ב"לך נחה את העם" מדובר אודות בני אברהם יצחק ויעקב [...]

ואילו לאחר מכן [...] בא חידוש, ולכן בדיבור נפרד: "לך עלה מזה, [אתה] והעם". שהמדובר בזה הוא רק בנוגע לערב רב, שכלפיהם יש צורך בהדגשה כזו ובתיקון מצבם בייחוד ובפני עצמם [...]

עובדי העגל הללו עשו תשובה על חטאם, וממילא ניתן כעת לכנותם לא "עמך", אלא תואר נעלה יותר: "העם".

יש כאן שני מעגלים שונים של חטא, ובהתאמה - גם שני מעגלים שונים של תיקון.

המעגל הראשון של החטא הוא חטאם של "העם", של עם ישראל. התיקון המיידי לחטאו של העם אכן מסתיים לאחר שלושת סבבי הענישה של החוטאים: השקאה ב"מי העגל", הריגה בחרב וקטילה במגפה. את הפרק הזה אכן חותמת ההנחיה של השם למשה רבינו: "לָךְ נָחָה אֶת הָעָם" - קדימה, ממשיכים.

אך יש גם מעגל נוסף. כפי שראינו במילים הקשות שהשם אומר למשה רבינו: "לָךְ רֵד, כִּי שָׁחַת עַמְּךָ!". כאן הנושא הוא לא המצב הרוחני של עם ישראל, אלא הכשל הגדול של אותה קבוצה נספחת, של ה"ערב רב". והתיקון לבעיה

א. אף ששפ"ז צ"ע מה שדווקא בפסוק זה ממושיך "נשבעתי לאברהם גו' לורעך אתננה".

ב. ודווקא גדול לומר שלא הי' אף א' מהערב רב שחטא בלא עדים ובלא התראה (ולא הי' מי להשקות).

ולהעיר: מפשטות לשון רש"י "עמך ערב רב... הם שחתו והשחיתו" (ועד"ז מפרש"י לעיל לב, ד. לקמן לד, א) משמע לכאן, שכל הערב רב חטאו בעגל, ומכיון שמצנינו מהערב רב גם לאחר חטא העגל (פרש"י" בעלותך יא, א. שם, ד), עכצ"ל כפנים (שלא מתו כולם).

ובלא התראה נשארו בחיים? [...]

[וגם:]

האמירה "לך נחה את העם" עוסקת הרי באותם מבני ישראל שלא עבדו את העגל, שכן עובדי העגל שבין בני ישראל נידונו בשלוש מיתות, וחטאם היה בכך שלא מחו וכיוצא בזה.⁹

ואילו בפסוק "לך עלה [אתה והעם]" הודיע הקדוש ברוך הוא למשה דבר חדש, שאפילו אותם מאנשי ערב רב שחטאו בעגל [...], הנה גם בהם יתקיים "לך", ועוד יותר - "לך עלה". היינו, שגם בהם יהיה עניין של עלייה.

כזכור, ההשקיה ב"מי העגל" נועדה לאתר ולהעניש את מי שחטאו בסתר, בלי שאנשים נכחו בחטאם ובלי שהתרו בהם והזהירו אותם לפני מעשה. אך אם נבדוק בפסוק, נראה בפירוש שמשה רבינו השקה רק את "בני ישראל", למעט את אותם אנשי "ערב רב".¹⁰

אם כך, מה יוצא?

מבין בני ישראל, כל מי שחטא בפועל בעבודה זרה - נענש ומת. אם בהוצאה להורג על ידי הלויים, אם בשתיית השיקוי עם אבקת עגל הזהב ואם במגפה הקטלנית. מה שאומר, שכל מי שנותר בחיים היה נקי מעבודה זרה. לכל היותר, הם השתתפו בריקודים ובמסיבה, ולא השמיעו קול מחאה מול השפל הנורא של כל העם.

אך מקרב ה"ערב רב", אותם אנשים שחוללו את חטא העגל, שהסיתו והדחו את בני ישראל לעבוד עבודה זרה - נותרו אנשים שחטאו בפועל בסגידה לעגל הזהב, אך לא נענשו! אלו שהייתה עדות על חטאם, נהרגו בחרב או במגפה. אבל אלו שחטאו בשקט, באין איש רואה, ניצלו ושרדו!

יתרה מכך: כשהשם אומר למשה רבינו "לך עלה", אנחנו מבינים שהתבצע כאן תיקון של

החטא בקרב ה"ערב רב". כאשר אותם חוטאי העגל מקבוצת ה"ערב רב" התחרטו על מעשם ושבו בתשובה, הם קיבלו חיבוק של אהבה מאת הקדוש ברוך הוא. דווקא הם, הנחותים ביותר, הפכו להיות רצויים ומקובלים בדיוק כבני אברהם יצחק ויעקב. הקדוש ברוך הוא מכניס אותם תחת כנפי השכינה, ומקדיש להם פסוק בפני עצמו: "לך עלה אתה והעם", משה רבינו וקהל הגרים 'שלו' זוכים להתעלות!

והשאלה עולה מיד:

כיצד ייתכן הדבר שדווקא מהערב רב, שהם היו בעיקר החוטאים ועובדי העגל, הם שיחתו והשחיתו? -

(א) לא נידונו כולם במיתה, (ב) נאמר בהם "עלה"?!?

האם זה לא אבסורד מופרך? איך זה ייתכן שמכל חוטאי העגל, דווקא ה"ערב רב" קיבלו כרטיס הצלה והזדמנות לחזור בתשובה, ואפילו להתעלות? איך יכול להיות שיהודים שחטאו, נהרגו והוקעו, ודווקא אלו ש"שיחתו והשחיתו" זכו לחנינה!¹⁰

דונות הופכות לזכויות

כדי למצוא את ההסבר לאבסורד-לכאורה, סיפור חטא העגל לוקח אותנו למסע רעיוני עמוק אל עצם תפיסת החטא והיחס הנכון לכישלון רוחני.

התחנה הראשונה במסע נמצאת באמירה מדהימה של חז"ל המצוטטת בגמרא¹¹:

לא עשו ישראל את העגל אלא לתן פתחון פה לבעלי תשובה.

ורש"י על המקום מסביר:

גבורים ושלטים כיצרים היו, ולא היה ראוי להתגבר יצרים עליהם. אלא נזרת מלך היתה לשלט בם, כדי לתן פתחון פה לבעלי תשובה. שאם יאמר החוטא: "לא אשוב, שלא יקבלני",

9. כדאי לעיין בסעיפים ג-ד בשיחה המקורית - שם הרבי מבסס ומוכיח את הנקודה וגם נותן טעם לכך שדווקא את ה"ערב רב" לא השקו. כאן לא יכולנו להיכנס לדברים באריכות.

ג. ולשון רש"י (לב, ט) "וכל ישראל משומדים (מומרים)" - בלאה"כ צ"ל שהוא לאו דוקא, שהרי כל שבת לוי כשר (פרש"י שם, כו. ברכה לג, ט).
ד. ע"ד הפשט אפ"ל שהוא עדמש"ג (עמוס ג, ב) "רק אתכם ידעתי גו' על כן אפקוד עליכם את כל עונותיכם".

10. מומלץ לעיין בסעיף ז בשיחה המקורית, שם הרבי מציע ביאור נפלא, שקשור דווקא לנוצמה המיוחדת שיש בפעולותיו של משה רבינו. כאן התמקדנו בביאור אחר שמובא בשיחה, כפי שנלמד בפנים.
11. עבודה זרה, ד, ב.

אומרים לו: "צא ולמד ממעשה העגל. שכפרו, ונתקבלו בתשובה".

חז"ל מגלים לנו שחטא העגל לא היה תקלה, בלתי ששינה את התוכניות. באופן מפתיע, אנחנו נוכחים לגלות שזו הייתה התוכנית המקורית של הקדוש ברוך הוא - שבני ישראל יחטאו בעגל.

מה זאת אומרת?

חז"ל מלמדים אותנו שכל סיפור חטא העגל ותיעודו לדורות בתורה, נועדו לחנך אותנו וללמד אותנו שיעור בתשובה. מתברר שהקדוש ברוך הוא סובב מלכתחילה את הדברים כך שמעשה העגל אכן יתרחש, וזאת בשבילנו, כדי ללמד אותנו את הדרך חזרה, את האמת המרגשת: שתמיד תמיד, בכל מצב, אפשר לחזור בתשובה ולתקן.

הרבי לוקח את דברי חז"ל אלו, וצועד איתם עוד צעד קדימה:

התשובה היא עבודה כזו שאין ביד האדם לבחור בה לבתחילה. אדרבה: "האומר אחטא ואשוב, אין מספיקין בידו לעשות תשובה". ורק לאחר שמאן דהו [מישהו] נכשל, רחמנא ליצילן [השם ישמור], ניתנת לו שעת הכושר שבה הוא יכול ומחויב לעשות תשובה.

אבל ביחד עם זה, בעבודת התשובה יש עילוי גדול ביחס לעבודת הצדיקים. כמאמר חז"ל: "במקום שבעלי תשובה עומדין, אין צדיקים גמורין יכולין לעמוד בו".

אמרת חז"ל הזו מלמדת אותנו ומעניקה לנו את הכלי הנפשי והרגשי להתמודד עם העבר ולהסתכל אחורה על מעשינו.

חטא העגל לא היה אירוע שיש להתגאות בו, חלילה. הוא אחד הרגעים הכי כואבים ואפלים

בהיסטוריה שלנו. ובכל זאת, הוא העניק לנו מתנה נפלאה שבלעדיה לא היינו מסתדרים. הוא לימד אותנו את הדרך אל התשובה, הוא חינך אותנו לכך ששערי תשובה לא ננעלו אף פעם.

כך בדיוק גם כל חטא ונפילה של יהודי. ברור שחטא ועבירה הם דבר חמור ומופרך, ועלינו להישמר ולהתרחק מהם כמו מאש. לא סתם אנו מתפללים ומתחננים להשם בכל בוקר: "אל תביאנו לא לידי חטא, ולא לידי עברה ועון, ולא לידי נסיון". אך יחד עם זה, מי שכבר עבר עבירה ושב בתשובה, מתעלה לדרגה גבוהה יותר מזו שבה נמצא יהודי צדיק ונקי שאף פעם לא התלכלך רוחנית.

למה הכוונה? איך בכלל זה יכול להיות שמי שנכשל בחטאים יגיע לגבהים רוחניים גבוהים יותר מאלו של מי שתמיד עבד 'לפי הספר' ולא עבר עבירה מימיו? - הרבי מסביר:

אדם אשר ישר הולך, צדיק, ביכולתו להעלות את ניצוצות הקדושה הנמצאים בענייני הרשות ודברי היתר, ואילו ענייני איסור עליו לדחותם ואין ביכולתו לעשות מדבר איסור דבר של קדושה.

בעל תשובה, לעומת זאת, פועל על ידי תשובה שלמה שזדונותיו ייפכו לזכויות". כלומר, לא זו בלבד שהוא מבטל את הרע, אלא יתרה מזו - הוא מעלה את ניצוצות הקדושה הנמצאים בזדונות, כך שגשעים לזכויות וקדושה.

[...]עבודתם של בעלי התשובה היא בדרך העלאה מלמטה למעלה, יציאה מן העולם. ומצד זה נרגש אצלם העניין כפי שהוא מצד "למעלה". וכמו כן בנוגע לרע - שישנה בהם הכרה והרגשה בפנימיותו וכוונתו של הרע.

ישנו הבדל יסודי בין הצורה בה יהודי עובד השם מסתכל על עבירות ודברים אסורים, לבין הדרך שבה בעל תשובה מביט בהם.

יהודי שעובד את השם בדרך הישר, שהולך בתלם התורה והמצוות, שמעולם לא נכנס למסעדה לא כשרה ומעולם לא נכח באירוע ללא הפרדה, מתייחס אל המרחבים הללו בצורה שלילית. הוא סולד מהם, מבחינתו אין בהם שום עניין ואין לו מה לחפש שם. הם בכלל לא

ה. משנה סוף יומא.

ו. רמב"ם הל' תשובה פ"ו ה"ד - כדעת ר' אבהו ברכות לד, ב. וראה לקו"ש שם [חלק ט, עמוד 240] הערה 29.

ז. ראה גם לקו"ש שה"ש ו, ד.

ח. יומא פו, ב.

ט. ראה ד"ה תקעו תרס"א. ובכ"מ.

הנשמה שלו אל השם, את התשוקה להתקרב עוד יותר לדבר האמיתי, לחיים של תורה, מצוות ועבודת השם. וכך, גם לאחר החזרה בתשובה, אותם רגעים חשוכים רוחנית מהווים בשבילו דחף שמניע אותו להוסיף עוד יותר טוב וקדושה בחייו.

זה העומק המונח בדברי חז"ל, שרק אצל בעלי תשובה קיים מושג של "זדונות" שהופכים ל"זכויות", כאילו החטא עצמו הופך למעשה טוב. כאשר בעל תשובה מסתכל אחורה על העבר שלו, הוא רואה מקומות ומצבים שמהווים מדחף רב עוצמה שגורם לו **כיום** לעבוד את השם בכוחות גדולים יותר, ולכן גם הנפילות והכישלונות הופכים להיות חלק מעבודת השם שלו.

בלשון אדמו"ר הזקן בתיא¹²: "צְמָאָה נִפְשׁוֹ לְה' כְּאֶרֶץ עֵיפָה וְצִיָּה. לְהִיּוֹת כִּי עַד הִנֵּה הָיְתָה נִפְשׁוֹ בְּאֶרֶץ צִיָּה וְצִלְמוֹת, הִיא הַסְטֵרָא אַחְרָא, וְיַחֲזִיקָה מֵאוֹר פְּנֵי ה' בְּתַכְלִית. וְלִזְאת צְמָאָה נִפְשׁוֹ בִּיתֵר עַל מְצֻמָּאוֹן נִפְשׁוֹת הַצְּדִיקִים"¹³.

עלייתם של ה"ערב רב"

זהו, אם כן, הסיפור האמיתי של חוטאי ה"ערב רב":

[עניין זה] בא לידי ביטוי בכך שגם אלו מבין הערב רב שעבדו את העגל ונשארו בחיים, חזרו בתשובה.

שכן תשובתם של הערב רב - אשר הם שיחתו והשחיתו, מסיתים ומדיחים, וכלפיהם אומרת תורת אמת שאסור ללמד זכות עליהם' [...]. - היא עניין של "זדונות נעשו לו זכויות", אתהפכא חשוכא לנהורא [הפיכת החושך לאור].

וזהו הפירוש הפנימי בלשון "לך עלה מזה אתה והעם אשר העלית מארץ מצרים": העלייה היא "מזה" - עלייה שבאה כתוצאה מחטא העגל. ודבר זה ניכר

חלק מהסיפור שלו. אותו יהודי צדיק, לא רואה את הקדוש ברוך הוא באותם סמטאות אפלות. מבחינתו אלו מקומות ריקניים, שאין בהם שום אופציה לקדושה. לכן הוא מתרחק מהם לחלוטין. העניין הוא שדווקא בשל כך, אותם מקומות עלולים להיראות בעיניו של הצדיק כדברים משמעותיים ובעלי כוח ומשקל. גם אצלנו זה כך, באופן אינסטינקטיבי. הסיבה לכך שאנו כל כך נזהרים מכל מגע איתם, ומחנכים את ילדינו ואת עצמנו להתרחק מהם ככל הניתן, היא משום שיש בהם כוח משיכה העלול להכשיל אותנו, ולכן צריך להיזהר.

מי שכן ביקר במקומות כאלו וחווה אותם על בשרו, שבגלל נסיבות חייו היה שקוע באותן סמטאות במשך שנים ארוכות, וזכה לחזור בתשובה - רואה את העולם הזה אחרת לגמרי, במאה ושמונים מעלות.

מצד אחד, אותו בעל תשובה מתעב את המקומות הללו הרבה יותר, משום שהם מציפים בו את הזיכרונות הלא-טובים, את החוויות השליליות ואת המשקעים ששקעו בו. הוא נזכר במקומות אלו מתוך תחושת גועל, ומואס בהם אף יותר ממי שלא התנסה בהם מעולם.

אך מצד שני, דווקא בגלל ניסיון החיים וההתנסות בפועל בעולם החטא - בעל התשובה מבין עד כמה מדובר בקליפה ריקה שאין מאחוריה שום דבר. שזהו לא כוח אמיתי, אלא תעתוע ומחזה ריק מתוקן.

אחד מרבני חב"ד לצעירים מספר שהמקום בו הוא נוהג לעבור כדי למצוא נשמות צמאות, הוא דווקא ברחובות הסמוכים למקומות בילוי מפוקפקים בשעות לא שעות. לאחר שעות של בילוי, הנשמות מרגישות רעב רוחני אמיתי. דווקא אז, הצעירים מרגישים חרטה, ריקנות וסלידה מאותו 'כלום' שיש בהנאות החומרניות.

מהסיבה הזו עצמה, בגלל העובדה שהמקומות הללו מהווים בעבורו טריגר לבריחה ולרצון להתקרב יותר לקדוש ברוך הוא, במבט לאחור בעל התשובה יכול לראות בהם משהו חיובי. בהתבוננות בדיעבד, הוא רואה בהם את הדרך שהקדוש ברוך הוא התווה לו.

כשהוא מסתכל במראה האחורית על מסלול חייו, הוא רואה איך ההשגחה העליונה הביאה אותו לעמקי השאול הרוחני, דווקא כדי לעורר בו משהו עמוק שיגרום לו לחוש את הצימאון של

12. פרק ז.

13. כדאי לעיין היטב בסעיפים י-יב בשיחה המקורית, שם הרבי מדבר בעומקם של דברים כפי שהם בנושא אחדות השם. כאן התמקדנו בהשלכה המעשית של הדברים על מבטו של בעל התשובה על אפסיות העולם, המאפשר לו לראות את הטוב שברע.

בכך שהערב רב תוקנו והתעלו לקדושה, ומ"עמך" נעשה "העם".

הענישה וההוקעה של החוטאים מבני ישראל על ידי משה רבינו, מייצגים היטב את היחס הבריא של צדיקים ועובדי השם לעבירות. מבחינתם, אכילת בשר טרף, חילול שבת או בילוי אסור - כל אלה דברים שיש להוקיע ולשלול, שאין להם שום מקום בחיים של עבודת השם, וזהו. אין על מה לדבר יותר.

אבל הסיפור של חטא העגל לא נגמר כאן. הוא לא תם בכך שהוקענו את החטאים והוצאנו אותם אל מחוץ לסדר היום שלנו. התורה מוסיפה עוד פסוק מיוחד לבעלי תשובה, כזה שמדבר ישירות לליבם של אלו שמרגישים נורא מכך שהם כן פגשו בחיים את המקומות הנמוכים ביותר.

דווקא לאותם אנשי "ערב רב", אלו "ששיחתו והשחיתו", להם אומרת התורה: **"לֵךְ עִלָּה מִזֶּה אֲתָה וְהָעָם** - כלומר: אתה תצא "מזה", אתה תהפוך את החטא שאליו נפלת למקפצה, למדחפה שתעלה אותך גבוה מאד למעלה וקרוב מאד אל השם.

מעשה בשני פרים

הרבי רואה את המסר העמוק והנפלא על התשובה גם בהפטרות הפרשה.

ההפטרה לוקחת אותנו לסיפור של אליהו בהר הכרמל. אליהו הנביא מתייצב מול ארבע מאות וחמישים נביאי הבעל, כדי להוכיח מיהו האלוקים האמיתי. המבחן היה על איזה מזבח, ועליו פר שהועלה כקורבן, תרד אש משמיים.

המדרש מספר שהפר שעלה בגורל עבור אליהו נמשך אחריו מיד, אך הפר שנועד לבעל סירב לזוז. הוא טען בפני אליהו: חברי הולך לקדש שם שמיים, ואני הולך לעלות על המזבח לבעל ולהכעיס את בוראי?!

תשובתו של אליהו לפר הייתה מפתיעה: "אל תירא... כשם ששמו של הקדוש ברוך הוא מתקדש על ידי זה שעמי, כך מתקדש על ידך!".

כיצד ייתכן שפר המוקרב לעבודה זרה מקדש שם שמיים באותה מידה כמו קורבן להשם? זהו בדיוק סודם של בעלי התשובה.

הצדיק, "זה שעמי", מקדש שם שמיים בדרך

הישר. אך בעל התשובה, שהיה במקומות החשוכים ביותר, מביא לקידוש שם השם מסוג אחר. דווקא החשיפה לריקנות ולשקר של הצד האחר היא שיוצרת בנפשו שאט נפש לקליפה וצימאון אדיר לקדושה.

כאשר העבר הופך למנוע שדוחף את היהודי לברוח מהרע ולהתקשר ביתר שאת לקדוש ברוך הוא, מתברר שגם הזמנים הקשים שירתו את המטרה.

להוציא יקר מזולל

המסר מביאורו הנפלא של הרבי מיועד לאוזני כולנו. לא רק בעבור אותם מאיתנו שזכו ומשמייים כיוונו אותם להיות בעלי תשובה, אלא גם בעבור כל יהודי, גם כזה שמשמייים זיכו אותו להיות 'חסיד מבטן ומלידה':

מכך נלמדת גם ההוראה למעשה:

יש העוסקים רק בדברים שהם ענייני קדושה מלכתחילה [...] אך להשפיע על עוברי עבירה, רחמנא ליצילן - שכפי שמסביר אדמו"ר הזקן¹, כל עבירה היא ההפך ממש מרצון השם ודומה לאיסור השתחוויה לעבודה זרה - בזה אין הם עוסקים [...]

על כך אומרים: [...]

אחדות השם מתגלה דווקא על ידי הוצאת יקר מזולל², על ידי החזרה בתשובה של אלו הזקוקים לכך, ועל ידי כך זדונות נעשים להם כזכויות.

[...] אפילו כאשר עבודת קירובו של איש ישראל שנתרחק כרוכה לעיתים בוותור על חלק מזמן לימודו בתורה ועבודה - יש לדעת, שצריך להתקיים עניין "שם שמיים מתקדש" שעל ידי [...] קירוב יהודי הרחוק מיהדות [...] בדומה לתורתו ועבודתו שלו.

אם מדובר על בעלי התשובה שבינינו, הם בוודאי שמחים במקום החדש שלהם, מודים להשם בכל יום מחדש על הזכות להימנות על קהל יראי השם ועל היותם שומרי תורה ומצוות - ובכל זאת, עדיין בתוך הלב פנימה הם חווים את ההתמודדות עם משקעי העבר. תחושה חמוצה מלווה אותם לאורך כל הדרך, כשלעיתים היא מלווה בייסורי מצפון ובהלקאה עצמית על מה

יא. תניא פכ"ד.

יב. ע"פ ירמ' טו, יט. וראה ב"מ פה, א.

זה מה שנתן לו את ה"טורבו" לעבודת השם שלו היום. העלייה הרוחנית שלי, אומר בעל התשובה לעצמו, היא "מזה", מהחטא ומהנפילה עצמו.

זה נכון לא רק כלפי עצמנו. מי שלמד והפנים את המעלה הנפלאה של חזרה בתשובה, בוודאי ירצה בלב שמח לקחת חלק בעבודה הגדולה של הפצת המעיינות וקירוב לבבות בני ישראל לאבינו שבשמיים. הוא לא יראה בזה משימה נחותה, אלא יבין שכאשר הוא פועל להחזיר נשמות רחוקות ותועות הביתה - הוא עוסק באוצר, בקידוש השם אמיתי, בהפיכת הזדונות לזכויות של אור וקדושה.

שהיה 'שם', 'אז'.

אבל האמת היא שזה נכון לכולנו. בחיים של כל אחד מאיתנו יש את אותם אזורים חשוכים שהיינו מעדיפים לא להיקלע אליהם מלכתחילה, ולאחר שקרו היינו מעדיפים לשכוח אותם. גם למי שאינו בעל תשובה 'רשמית', יש מן הסתם ברזומה שורות שהוא מתבייש בהן, מעשים ותקופות שנחשבים בעיניו כתקלה, וגם לאחר שהצליח לתקן ולהתגבר על התקלה, הוא ממשיך "לאכול את עצמו" ולהתייטר על העבר.

ובכן, הרבי מלמד אותנו כאן איך להסתכל נכון על מה שכבר קרה.

חטא העגל מלמד אותנו שתמיד אפשר לעשות תשובה, לזכות לסליחה מהקדוש ברוך הוא ולהמשיך בדרך אל ארץ הקודש. אבל חטא העגל מלמד אותנו גם משהו עמוק יותר, על המעלה הגדולה של בעלי התשובה, על היכולת להסתכל במבט לאחור על הרע הגמור שהיה מנת חלקנו בעבר ולראות בו חלק מהמסע אל קרבת השם.

כאשר יהודי חוזר בתשובה באמת, הוא יכול להגיע למצב שבו הוא מביט על העבר שלו ואומר: "אין עוד מלבדו! הקדוש ברוך הוא היה איתי וליווה אותי גם שם, במקומות החשוכים ביותר!". שכן בדיעבד התברר שרק הדרך הזו היא שנתנה לו לטעום את הריקנות והאפסיות של תענוגי העולם הזה, והיא זו שעוררה בו את הרצון לברוח משם. זה מה שהפך אותו ליהודי וחסיד שעובד את השם,

אגודת חסידי חב"ד
כל היכב לכל אחי

מיזם ענק לאנ"ש חסידי חב"ד בארץ הקודש

חזרתו אמנותנו

הכנה עוצמתית
לקראת יום הבהיר
י"א ניסן 125 שנה

מה בתוכנית?

לימוד מתורת הרבי

- לימוד משיחות הרבי לפורים ופסח
- לימוד יומי של 2 אגרות לפי נושאים
- הוספה במבצע תפילין

ההגרות

10 כרטיסי טיסה לרבי

הגרלה שבועית
על 2 כרטיסי טיסה
 דיווח שבועי

הצטרף עכשיו!

ניתן להירשם: באתר המיזם, בעמדות נדרים פלוס - תורתו אמנותנו או אצל הנציג בקהילה.

לפרטים: 058-5806420

להצטרפות סרקו:

שולחן שבת חסידי

התוועדות משפחתית
לשולחן שבת

ציור: זלמן קליינמן

אין דבר 'קל'

איזו הנהגה מופלאה של הרבי באה לידי ביטוי בעת האירוע הלבבי בשמיני עצרת? ומה החלק ה'בעייתי' בעסקת רכישת הפרה על ידי חכמי ישראל? - הסיפור המפורסם אודות דמא בן נתינה, מזווית קצת אחרת

הנהגה מופלאה

אך בכל אלו לא היה כדי להכריע את 'מנהגנו' - שבשמיני עצרת אוכלים בסוכה הן בלילה והן ביום, ומהדרים שלא לשתות אפילו מים מחוץ לסוכה.

מה עשוי קיצרו את ה'הקפות' והרבי יצא לסוכה. שם - בין התקף לב אחד למשנהו - ביקשו למזוג עבור הרבי מיץ ענבים לקידוש במקום יין, אך הרבי, שהקפיד תמיד לקדש על יין דווקא, עמד על דעתו גם בשעה זו וביקש שיביאו לו יין.

כמה מופלא הדבר, כיצד גם בתוך המצב הבריאותי הקשה, לא עשה הרבי 'חשבונות' של סדרי עדיפויות בין עיקר הדין למנהג, אלא הקפיד בשלמות המקסימלית גם על דברים שהם בגדר מנהג והידור בלבד.

אחת ההזדמנויות שבהן בלטה לעין כל הקפדתו הבלתי מתפשרת של הרבי, אפילו על הפרט הקל ביותר, הייתה בעיצומן של ה'הקפות' בליל שמיני עצרת תשל"ח, כאשר הרבי חש בליבו.

הרבי התיישב על מקומו, ולמרות הכאב העז, סירב בתוקף לשתות את כוס המים שהוצעה לו לפני הקידוש ומחוץ לסוכה.

אי שתיית מים מחוץ לסוכה היא הלא החמרה והידור בלבד. לכך יש להוסיף את מנהג ישראל המקובל, שבשמיני עצרת (גם בחוץ לארץ) כבר לא אוכלים בסוכה, ואלו שנוהגים לאכול בה - רובם עושים זאת ביום ולא בלילה. וכל זה, כאשר מדובר במצב בריאותי מורכב שבו היה שרוי הרבי באותם רגעים.

עסקת הפרה

כולנו מכירים את הסיפור המפורסם על דמא בן נתינה, אותו נכרי מאשקלון שכיבד את אביו באופן מופלא.

חכמי ישראל הגיעו אליו כדי לרכוש אבן יקרה שהייתה חסרה עבור ה"אפוד" - אחד מבגדי הכהן הגדול. הם הציעו לו תמורת האבן סכום עתק (שישים או שמונים ריבוא), אך הוא סירב למכור אותה כיוון שהדבר היה כרוך בהערת אביו משנתו, ועל כך לא היה מוכן להתפשר.

כשכר על מעשהו, זיכה אותו הקב"ה ובשנה שלאחר מכן נולדה בעדרו פרה אדומה. כששמעו על כך חכמי ישראל, באו אליו שוב כדי לרכוש את הפרה עבור הכנת אפר הפרה המטהר טמאי

מתים.

אמר להם דמא בן נתינה: "יודע אני שאם אבקש מכם כל ממון שבעולם עבור פרה זו - אתם נותנים לי; אלא שאיני מבקש מכם אלא אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא". ואכן, חכמי ישראל שילמו לו את הסכום המלא שהיה עתיד להרוויח ממכירת האבן בשנה הקודמת.

הגמרא מביאה סיפור זה כדי ללמדנו עד היכן מגעת מצוות כיבוד אב ואם ומהו השכר המובטח עליה. אך אנו ננסה להתמקד דווקא בחלקו השני של הסיפור - בהנהגתם של חכמי ישראל באותו אירוע.

בזבז' ממון ישראל?

ישראל". האם ראוי להוציא סכום אדיר שכזה על בהמה אחת בלבד? הלא בסכום ששילמו על פרה אדומה זו, ניתן היה לרכוש מאות בהמות לקורבנות הציבור האחרים!

אומנם חכמי ישראל הם המופקדים על כספי הציבור, ובסמכותם להחליט לשלם גם סכום גבוה במיוחד עבור מצווה מסוימת; אך דווקא במקרה הזה - כשמדובר במצוות פרה אדומה ובתשלום לאותו גוי - היינו מצפים אולי שינהגו אחרת, כפי שנראה מיד.

סכום העתק ששילמו חכמי ישראל לדמא בן נתניה עבור הפרה האדומה, הגיע מכספי תרומת הלשכה! אלו הם הכספים שהצטברו בבית המקדש מתרומות 'מחצית השקל' שנגבו מכל יהודי ויהודי, ומהם רכשו את קורבנות הציבור שהוקרבו בבית המקדש לאורך השנה כולה.

כאשר ניצבו חכמי ישראל מול דמא בן נתניה, שדרש סכום כה עצום עבור הפרה, התעוררה בקרבם מן הסתם שאלה משמעותית:

הרי ידוע הכלל ש"התורה חסה על ממונם של

אין מה להשוות

מצוות פרה אדומה היא מצווה יסודית וכללית ביותר, עד שהתורה עצמה מכנה אותה "חוקת התורה" - בשל המצוות הרבות והמהותיות התלויות בה.

הדבר בא לידי ביטוי גם בקריאה שאנו קוראים בשבת זו, פרשת פרה. הסיבה לקריאתה דווקא כעת היא שקיום מצוות קרבן הפסח (עליה נקרא בשבת הבאה - בפרשת החודש) מותנה בה: כדי להקריב את הפסח, חייבים הנטמאים להיטרה תחילה מטומאת מת באמצעות אפר הפרה.

גם כשבוחנים את ציר הזמן, התמונה מדהימה: לאורך יותר מ-1,400 שנות קיום המקדש, נעשו תשע פרות אדומות בלבד. משמעות הדבר היא שבאפרה של פרה אחת היה תלוי קיום המצוות העיקריות של בית המקדש והכהונה במשך דורות

רבים קדימה!

לאור חשיבותה האדירה של המצווה, יכלו חכמי ישראל לכאורה לעשות חשבון אחר: אם לא ייענו לדרישת התשלום של הגוי, הרי שלכל היותר יעברו על איסור "גזל הגוי". אמנם מדובר באיסור, אך הוא נחשב קל יחסית, ואף אינו מעכב את כשרות הבהמה להקרבה (שכן היא עוברת לרשות הכהן לפני כן).

כאשר ניצב איסור כזה מול המצווה הכבירה והכללית של פרה אדומה - שהפער ביניהם אינו ניתן כלל להשוואה - ועל המאזניים עומד החשש לבזבז ממונם של ישראל, היינו מצפים אולי שחכמי ישראל יתירו לעצמם "להתגמש" מעט באיסור הקל, כדי לאפשר את קיום המצווה הגדולה.

בלי 'חשבונות'

'חשבונות' - להעניק חשיבות יתרה למצוות מפורשות מן התורה, בעוד שלעניינים הנראים לנו "קלים" יותר, כמו לדוגמה הנהגות שקבעו חכמים מפני "דרכי שלום" בין אדם לחברו, שאנו עלולים להתייחס אליהם בפחות רצינות.

מהנהגתם של חכמי ישראל אנו למדים, שעלינו להיות זהירים אפילו בדקדוק קל של דברי סופרים, מבלי לעשות כלל 'חשבונות'. גם מול המצווה הנעלית והחיונית ביותר, לכל פרט קטן וצדדי יש מקום וחשיבות גדולה ביותר.

(מבוסס על שיחת שבת פרשת צו - פרה תש"ל)

אך מסתבר שזה בדיוק מה שהגמרא מבקשת ללמדנו בתיאור מעשיהם של חכמי ישראל בסיפור זה:

גם בשעה שהיו עסוקים במצווה נעלית ונדירה כמו פרה אדומה, הם לא עשו "חשבונות" מה עומד מול מה. הם לא שקלו איסור קל מול מצווה גדולה, אלא היו מוכנים לשלם הון עתק ובלבד שלא ייכשלו אפילו באיסור הקל של גזל הגוי.

וזהו שיעור חשוב בהחלט עבור כולנו: לעיתים אנו עלולים ליפול למלכודת של

הרמת ראש // מאמר "כי תישא" – ספר המאמרים תשמ"ה

מהו המסר החשוב שמעבירה התורה ליהודי שנמצא במצב ירוד, חלילה, ברוחניות?
מהו 'ראש בריא' ברוחניות? מהי 'נשיאת' והרמת הראש? ומדוע היא קשורה לחיסרון
וחטא דווקא? – ביאור יסודי בפסוקים הפותחים את פרשת השבוע

— א —

מהי השייכות בין 'נשיאת ראש' לחיסרון וחטא?

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם, ונתנו
איש כפר נפשו לה' גו' בפקוד אותם, ולא יהיה
בהם נגרף גו' בפקוד אותם".

וְצָרִיד לְהֵבִין, מַה עֲנֵן "כִּי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ" אֲצֵל
"לְפָקוּדֵיהֶם"? ד"תִּשָּׂא אֶת רֹאשׁ" עֲנֵנִי הוּא -
נְשִׂיאת וְהֶרְמַת הָרֹאשׁ, מַה שָּׂאִין כֵּן "לְפָקוּדֵיהֶם"
הוּא מְלִשׁוֹן חֶסְרוֹן, וּמַהוּ הַקָּשֶׁר בֵּינֵיהֶם?

וּבִיטוּר אֵינוּ מוֹבֵן, עַל פִּי הַמְבָאֵר בְּזֵהר¹, דְּמַה
שְׂכָתוּב "כָּל הָעֵבֶר עַל הַפְּקָדִים" פְּרוּשׁ - "מָאן
דְּעֵבֶר עַל פְּקוּדֵי אוּרִיתָא" [= מִי שְׁעֵבֶר עַל מְצוּוֹת
הַתּוֹרָה],

שְׂמִזָּה מוֹבֵן, ד"לְפָקוּדֵיהֶם" אֵינוּ עֲנֵן שֶׁל חֶסְרוֹן
בְּלִב, אֲלָא גַם עֲנֵן שֶׁל חֶטָּא. וְאִם כֵּן, דּוֹרֵשׁ בְּאוּר
בִּיטוּר: מַהוּ הַקָּשֶׁר דְּעֲנֵן 'נְשִׂיאת ראש' לְעֲנֵן
הַחֶסְרוֹן וְהַחֶטָּא?

— ב —

"שמאלו" – מצוות לא תעשה, "ימינו" – מצוות עשה

וּלְהֵבִין זֶה יֵשׁ לְהַקְדִּים תַּחֲלָה מַה שְׂכָתוּב:
"שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי וְיָמֵינוּ תַחֲבַקְנִי". שֶׁהוּא מְאֹמֵר
כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל עַל הַקְּבָ"ה, שִׁי"שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי,
וְיָמֵינוּ תַחֲבַקְנִי".

דְּהִנֵּה יְדוּעַ, דְּכָל הַמְשֻׁכָּה מְלַמְעָלָה נְמַשְׁכַּת עַל
יְדֵי עֲבוּדַת הָאָדָם מְלַמְטָה שֶׁהִיא דְּגֻמְתָּהּ. וּבְלִשׁוֹן
הַיְדוּעַ: בְּאֲתַעְרוּתָא דְּלַתְתָּא אֲתַעְרוּתָא דְּלַעֲלָא.

וּמִזָּה יוֹבֵן גַּם בְּעֲנֵן זֶה. דְּכָדִי שִׁיְהִי מְלַמְעָלָה
הָעֲנֵן דְּ"שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי וְיָמֵינוּ תַחֲבַקְנִי",
צָרִיכָה לְהִיּוֹת עֲבוּדַת הָאָדָם מְלַמְטָה בְּאִפְסָן כְּזֶה.

דְּהָעֲבוּדָה שְׂבִדְגָמַת "שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי" הִיא
הָעֲבוּדָה בְּמְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. וְעֲנֵן "וְיָמֵינוּ תַחֲבַקְנִי"
בְּעֲבוּדָה הוּא קִיּוּם מְצוּוֹת עֲשֶׂה.

כִּי הָעֲבוּדָה בְּמְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה - הִיא בְּקוּ
הַשְׂמָאל וְהַשְּׁלִילָה, וְלָכֵן נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי עֲנֵן
"שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי". וְהָעֲבוּדָה בְּמְצוּוֹת עֲשֶׂה -
הִיא בְּקוּ הַיָּמִין וְהַחִיּוּב, וְלָכֵן עַל יְדֵי נִמְשָׁךְ עֲנֵן
"וְיָמֵינוּ תַחֲבַקְנִי".

— ג —

"שמאלו" – תפילה, "ימינו" – תורה ומצוות

וְהִנֵּה, נוֹסֵף לְזֶה שְׁעֲנֵן שְׂמָאל וְיָמִין בְּעֲבוּדַת
הָאָדָם הֵם מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה וּמְצוּוֹת עֲשֶׂה, יֵשׁ עוֹד
עֲנֵן בְּזֶה - שִׁיְהֵם: תַּפְּלָה, וְתוֹרָה וּמְצוּוֹת³.

דְּעֲבוּדַת הַתַּפְּלָה הִיא בְּדָגְמַת עֲנֵן "שְׂמָאלוּ תַחַת
לְרֹאשֵׁי". כִּי עֲבוּדַת הַתַּפְּלָה הִיא בְּקוּ הַשְׂמָאל
וְהַהֲעֲלָא מְלַמְטָה לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׂכָתוּב: "וְהִנֵּה
סֻלָּם מֵצֵב אֲרָצָה, וְרָאשׁוּ מִגִּיעַ הַשְּׂמִימָה", ד"סֻלָּם"
זוֹ תַפְּלָה.

דְּזֵהוּ גַם מַה שִׁי"תַּפְּלוֹת כְּנִגְדַּ קְרִבְנוֹת תִּקְנוּם"⁵,
דְּגַם עֲנֵן הַקְּרִבְנוֹת הוּא הָעֲלָא מְלַמְטָה לְמַעְלָה.
וְכַמְבָּאֵר בְּסִפְרֵי מוֹסֵר וּבְסִפְרֵי קְבָלָה, דְּמִטְעַם זֶה
עֲנֵן הַקְּרִבְנוֹת הוּא בְּכָל אַרְבַּעַת הַסּוּגִים דְּדוּמָם,
צוּמַת, חֵי, מְדַבֵּר - הָאָדָם הַמְקָרִיב כּו', וְהַבְּהֵמָה
כּו', וְהַנְּסָכִים כּו' וְהַמְלַח ("עַל כָּל קְרִבְנֵךְ תִּקְרִיב
מְלַח"⁶), כְּדִי לְהַעֲלוֹת אֶת כָּל ד' סוּגֵי דוּמָם, צוּמַח,
חֵי, מְדַבֵּר שְׂבַעוּלָם, מְלַמְטָה לְמַעְלָה.

דְּעֲבוּדָה זוֹ הִיא הָאֲתַעְרוּתָא דְּלַתְתָּא לְהַמְשַׁכַּת
עֲנֵן "שְׂמָאלוּ תַחַת לְרֹאשֵׁי" מְלַמְעָלָה.

וְעֲנֵן יָמִין בְּעֲבוּדַת הָאָדָם, בְּכָללוֹת קָאֵי עַל
כָּללוֹת הָעֲבוּדָה דְּתוֹרָה וּמְצוּוֹת, שֶׁהִיא בְּכֹחַיִת

3. תורה אור פרשתנו פה, ג. ועוד.

4. ויצא כח, יב.

5. ברכות כו, א.

6. ויקרא ב, יג.

1. הובא באור החיים תישא ל, יג.

2. שיר השירים ב, י.

”ודונות נעשיו לו כזכיות”, שהוא משום שהתשובה היא ”מעומקא דליבא, באהבה רבה וחשיקה ונפש שוקקה לדבקה בו יתברך, וצמאה נפשו לה' כארץ עיפה וציה כו”.

שמזה מובן, שעבודת התשובה היא למעלה ממדידה והגבלה. ולכן בכח התשובה להגביה גם את ה”ראש” למעלה מעלה.

— ה —

החיסרון והחטא נועדו רק כדי להגיע ל”כי תישא”

וזהו ”כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם גו”, ד”לפקודיהם” הוא ענין החסרון, ועד לענין ”כל העבר על הפקדים - על פקודי אורייתא”.

כי החסרון והחטא אינו אלא בשביל עבודת התשובה כדי שעל ידם יהיה ”כי תשא את ראש” - הגבהת הראש.

דבני ישראל מצד עצמם אינם שיכים לחטא כלל, כמאמר הזהר¹¹ ”נפש כי תחטא? תוהא [=] זהו דבר פלא!”. ומה שישנם ענינים בלתי רצויים בדקות וגם ענינים בלתי רצויים בפשטות, הפונה בזה היא - כדי שעל ידם יגיע האדם למצב של תשובה, שהוא באפן ד”כי תשא את ראש”, הגבהת הראש.

ומזה יבין גם בכללות עבודת האדם, דגם בהיות האדם במצב ירוד ביותר - דנוסף למה שכללות ענין ירידת הנשמה לגוף היא ירדה גדולה ביותר, הנה עוד זאת ”שעבר על פקודי אורייתא” - מכל מקום, צריך לדעת שהפונה בכל זה היא, כדי שעל ידי זה יבוא לעבודת התשובה, ענין הגבהת הראש, ”כי תשא את ראש”.

ומכל זה יבין ענין ”כי תשא את ראש גו” בעבודת האדם, שיש בזה שתי קצוות:

א' - דגם מי שמצבו הוא נעלה ביותר, הינו שעבודתו בב' הקוין דמין ושמאל היא כדבעי [כפי הראוי], עד שממשיך מלמעלה להיות ”שמאלו תחת לראשי וימינו תחבנקני” - מכל מקום צריך לדעת שאין זה מספיק, וצריך להיות גם העבודה ד”תשא את ראש”.

ב' - דגם מי שמצבו הוא ירוד ביותר, צריך לדעת שכל המצב הזה, אינו אלא כדי שעל ידי עבודת התשובה יהיה אחר כך ”כי תשא את ראש”.

המשכה מלמעלה למטה, דזהו ענין הימין. וגם ענין החבוק (”תחבנקני”) הוא בכללות העבודה דתורה ומצוות, כמבאר בתנאי⁷ שענין למוד התורה כו' הוא כמו המחבק את המלך כו'. ומטעם זה המשכה שעל ידי עבודה זו היא בבחינת ”וימינו תחבנקני”.

התפילה קודמת לתורה - ”שמאלו” קודם ל”ימינו”

ובזה יבין גם סדר הכתוב, דבתחלה נאמר ”שמאלו תחת לראשי” ואחר כך כתיב ”וימינו תחבנקני”:

כי כן הוא בעבודת האדם, דענין עבודת התפלה הוא קודם ללמוד התורה. וכנודע בענין תפלת אבא בנימין: ”שתהא תפילתי סמוכה למטתי”⁸ - שצריך להיות ענין עבודת התפלה לפני למוד התורה [וענין התורה שלפני התפלה אינו אלא הכנה בלבד לעבודת התפלה]. ודוקא לאחרי עבודת התפלה באה העבודה דלמוד התורה וקיום המצוות, כמאמר⁹: ”מבית הכנסת לבית המדרש כו”.

— ז —

לא די בגוף וראש 'בראים', צריך גם להגביה אותם

אמנם עבודה זו שעל ידה נמשך הענין ד”שמאלו תחת לראשי וימינו תחבנקני”, בבחינת שמאל וימין: מצוות לא תעשה ומצוות עשה, ותפלה ותורה ומצוות - אינה אלא כדי שהאדם יהיה בריא, שגופו בריא וראשו בריא.

הינו, לא רק הגוף, שבכללות הם ב' הקוין דמין ושמאל [שהם ”תחת לראשי”]. אלא גם ה”ראש” שלמעלה מהם, דבכללות קאי גם כן על התורה.

וכנודע, שהתורה יש בה שני ענינים: א' - מה שהיא אחת מרמח מצוות עשה, אחד מאברי הגוף; ב' - מה שהיא בחינת ה”ראש”, שלמעלה מקו הימין וקו השמאל.

אך כדי להגביה ולהרים את הראש למעלה מזה, הרי זה נעשה על ידי עבודת התשובה, שהיא למעלה ממדידה והגבלה.

וכמבאר בתנאי¹⁰ בטעם מה שעל ידי התשובה

7. סוף פרק ד.
8. ברכות ה, ב.
9. ברכות בסופה.
10. פרק ז.

לא לחשוב יותר מדי

עודף המחשבות וה'פלפולים' סביב כל דבר, מיותר ומזיק. ההתנהלות בחיים צריכה להיות באופן 'חלק' וכשוט יותר, בהתאם לכללים שאמרו חז"ל; מרבית ההתחבטויות והספקות הינם תוצאה של עיסוק מחשבתי מיותר

וללאו [לחייב ולשלילה] על כל דבר גדול ואפילו קטן,

וגם במקום שנדמה שיש אכן ספק כיצד להתנהל, ברובא דרובא [ברוב המוחלט של המקרים] הוא מפני שנכנסים ל'פלפול' בזה, מה שאין כן, אז מען נעמט די זאך גלאטיג [= כאשר 'לוקחים' את הדבר בצורה 'חלקה'].

ובמיעוטא דמיעוטא [במיעוט הקטן של המקרים] שבהם נשאר הספק בעינו, למרות הניסיון להימנע מ'פלפולים' - גם אז, הרי בהתייעצות עם ידידים ומכירים טובים, נפתר על פי רוב [ברוב המקרים] הספק.

וכבר המליצו על זה מאמר רז"ל: "כל דפשיט מעלי טפי" [= 'הפשוט יותר, טוב יותר'].

וככל הדבר הזה כן הוא גם בהנוגע למה שמתקשה לקבוע שיעור לימוד ב'נגלה' ובחסידות, שגם בזה עליו להימנע מהתעסקות יתר על המידה במחשבות סביב העניין;

שאיך עליו לעשות תוכנית מפורטת לזמנים, ולעשות חשבונות איפוא ימצא את הזמן המתאים לכך, און די שטימונג [ומצב רוח תואם] וכו', אלא פשוט להתחיל בקיומם של שיעורי הלימוד, ואז יראה שאיך הדבר קשה, וכלשון הכתוב: "קרוב אליך הדבר מאד, בפיוך ובלבבך לעשותו".

בברכה שיזכה לבשר טוב בכל האמור, וישרה השלום במעונם, ויקום מאמר רז"ל: "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה, אלא השלום".

(כרך יב, אגרת ד"ג)

במענה על מכתבו אליי [בו התאונן הכותב על מועקה נפשית עקב העומס בעיסוקיו ועבודתו, ועקב מערכת יחסים עכורה עם אדם מסוים ממכריו]:

הנה כמה פעמים אמרתי לו - כנרשם בזיכרוני - שאין להתעמק ולהתבונן [לחשוב יתר על המידה] בהעניינים אודותם כותב,

היינו [כלומר:] אל לו להעסיק את מחשבתו יתר על המידה במצב בריאות מהלך נפשו וכו' [= ב'אבחון עצמי' של הבעיות שהוא מייחס לעצמו], ואל לו לעסוק יתר על המידה במחשבות אודות מצב היחסים של פלוני בן פלוני אליו,

כי אם עליו לנהל את חייו 'בפשטות', ובהתאם לכללים שאמרו חז"ל:

בנוגע למצב היחסים עם הזולת - עליו לזכור את ה"כלל גדול" - "ואהבת לרעך כמוך", ובמילא מביטים על הזולת בעין יפה, ולא 'מנפחים' את המצב לממדים גדולים ממה שהוא.

ובנוגע למצבו האישי - עליו לזכור מאמר המשנה: "אני נבראתי לשמש את קוני", שלזה צריך להיות הגוף בריא, וכמו שהאריך הרמב"ם בפרק ג' וד' של הלכות דעות, שהעיסוק הנכון בבריאות הגוף הוא חלק מצורכי עבודת ה' - ולכן, כדי לוודא זאת, צריך הוא להתנהג בסדר מסודר בכל מה שנוגע לצורכי הגוף: אכילה ושתייה, שינה וכו'.

וגם במה שנוגע לעבודתו במשרתו באמונה, עליו לעסוק בזה ביתר 'פשטות'. כלומר: מבלי להיכנס ב'פלפולים' עמוקים, והמצאת סברות להן

- אומרים "אב הרחמים" כמו בכל שבת⁵.

הכנות לחג הפסח

- חובה על כל אחד ללמוד את הלכות חג הפסח, כדי שיהיה בקי בהן ויידע כיצד לנהוג ולעשות את הפסח כהלכתו⁶.
- כדאי לשים לב שלא יידבק חמץ בדברים שמשמשים בהם, בצורה כזו שלא יהיה אפשר להסיר אותם בקלות לפני פסח⁷.
- כדי להראות שאנו מחבבים ומייקרים את מצוות אכילת המצה בליל הסדר, יש להימנע מאכילת מצה עד ליל הסדר, כולל מצות חמץ שגם הן נראות כמו מצה ויש להן טעם מצה⁸.
- כאשר מנקים לקראת פסח מקומות שרגילים להכניס בהם חמץ, ויודעים שבבדיקה של ליל בדיקת חמץ לא יוכלו לבדוק באותם מקומות (לדוגמא: מחסן מלא ארגזים כבדים, שלא יוכלו להזיז אותם שוב בשעת הבדיקה) - יש לבדוק את החדר לאור הנר, בלי ברכה, בשעת הניקיון⁹.

מבצע פסח ומצה שמורה

- יש להתכונן ל"מבצע פסח" - לדאוג לנזקקים לאוכל ובגדים לחג¹⁰.
- יש להשתדל לחלק לכמה שיותר מהמכרים [לפחות "כזית"¹¹ של] מצה שמורה עגולה באפיית יד, מהודרת ככל האפשר¹².

5. קצות השלחן סי' פג בבדי השלחן סוס"ק יג. 'היום יום' לש"פ זכור ופרה.
6. שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"ג. משנה ברורה שם סוס"ק ב, כף החיים ס"ק ג.
7. שו"ע אדה"ז סי' תלו סכ"ג.
8. 'שערי הלכה ומנהג' או"ח ח"ב סי' קצ.
9. מהוראות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע להגר"י ע"ה לנדא, יגדיל-תורה נג.
גיליון נב עמ' קנ. וראה שו"ע אדה"ז תלגז.
10. שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"ה ואילך. ראה התועודויות תשמ"ב ח"ב עמ' 977, תשמ"ח ח"ב עמ' 303, תנש"א ח"ב עמ' 339, 399 ועוד.
11. אג"ק כרך יב עמ' שמג וכרך יג עמ' יא.
12. 'ספר המנהגים - מנהגי חב"ד' עמ' 37. אג"ק כרך יא עמ' 1.

שבת קודש פרשת תישא - פרה

יח אדר

- לקריאת פרשת פרה בוחרים את ספר התורה המהודר ביותר שבבית הכנסת¹.
 - רצוי לגלול למקום הנכון את ספר התורה המיועד לקריאת פרשת פרה עוד לפני התפילה, כדי למנוע המתנה ועיכוב מיותרים של הציבור בזמן קריאת התורה².
 - מוציאים מארון הקודש שני ספרי תורה. בספר הראשון קוראים לשבעה עולים בפרשת השבוע.
 - בקריאת פרשת חטא העגל, בעל הקורא מנמיך מעט את קולו בקטעים הבאים: מ'ורא העם" עד "לגוי גדול" (פרק לב, פסוקים א-י), מ'וישמע יהושע" עד "מהר חורב" (פרק לב, פסוק יז - פרק לג, פסוק ו)³. גם בקטעים אלה, צריך להקפיד שכל הקהל יוכל לשמוע את הקריאה היטב.
 - אחרי קריאת הפרשה, מניחים את הספר השני על הבימה ליד הספר הראשון, ואומרים חצי קדיש. מגביהים וגוללים את הספר הראשון [ואם יש רק ספר תורה אחד, לא מגביהים את הספר אלא גוללים מיד לפרשת פרה ומגביהים וגוללים לאחר קריאת פרשת פרה], ואחר כך מעלים את המפטיר וקוראים בספר השני את פרשת פרה.
 - אם קרא בטעות את הפטרת פרשת השבוע, קורא אחריה הפטרת פרשת פרה. ואם נזכר אחר הברכות - קורא את הפטרת פרשת פרה בלי ברכות⁴.
1. עיין בשו"ע הבי"ט סי' תרפ"ה ס"ז ונו"כ. 'התועודויות' תשמ"ט ח"ב עמ' 466.
2. ראה שו"ע או"ח סימן קמד ס"ג.
3. פרי-חדש סי' תכח ס"ק ז (בשינויים קלים).
4. לוח כולל-חב"ד, ש"פ מקץ.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק
הכהן ע"ה ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

על־עבדת אהל מועד והיה לבני ישראל לזכרון
לפני יהוה לכפר על־נפשתיכם: ותסב ית כסף
כפונדא מן בני ישראל ותמן יתה על פלחן
משפן זמנא ויהי לבני ישראל לדכרנא קדם יי
לכפרא על נפשתיכון: פ וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־
מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
וּמְלִיל יי עם משה למימר: יי ועשית פיור
נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אלו בין־אהל
מועד ובין המזבח ונתת שמה מים: ועשית
פיור נחשת וכנו נחשת לרחצה ונתת אלו
בין־אהל מועד ובין המזבח ונתת שמה מים:
ותעבד פיורא דנחשא ובסיסה נחשא לקדוש
ותמן יתה בין משפן זמנא ובין מדבחא ותמן
תמן מיא: יי ורחצו אהרן ובניו ממנו את־
ידיהם ואת־רגליהם: ורחצו אהרן ובניו ממנו
את־ידיהם ואת־רגליהם: ויקדשון אהרן ובניהי
מנה ית ידיהון וית רגליהון: כ כבאם אל־אהל
מועד ירחצו־מים ולא ימתו או בגשתם אל־
המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה: בבאם
אל־אהל מועד ירחצו־מים ולא ימתו או בגשתם
אל־המזבח לשרת להקטיר אשה ליהוה:
במיצלהון למשפן זמנא קדשון מנא ולא
ימותון או במקרבהון למדבחא לשמשא לאסקא
קרנא קדם יי: טו ורחצו ידיהם ורגליהם ולא
ימתו והיתה להם חקעולם לו ולזרעו
לדרתם: ורחצו ידיהם ורגליהם ולא ימתו והיתה
להם חקעולם לו ולזרעו לדרתם: ויקדשון
ידיהון ורגליהון ולא ימותון ויהי להון קנס
עלם לה ולבניהו לדריהון: פ כב וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
וּמְלִיל יי עם משה למימר: כ וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר:
בשמים ראש מרדרור חמש מאות וקנמן
בשם מחציתו חמישים ומאתים וקנה־בשם

י וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יי עם משה למימר:
כ כַּי תִּשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם
וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר נַפְשׁוֹ לַיהוָה כַּפְּקֹד אַתֶּם
וְלֹא־יְהִי בָהֶם גִּגֵּף כַּפְּקֹד אַתֶּם: כַּי תִּשָּׂא
אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנוּ אִישׁ כְּפָר
נַפְשׁוֹ לַיהוָה כַּפְּקֹד אַתֶּם וְלֹא־יְהִי בָהֶם גִּגֵּף
כַּפְּקֹד אַתֶּם: אַרְי חַקְבַּל ית חשפן בני ישראל
למנניהון ויתנון גבר פרקן נפשה קדם יי כד
תמני תהון ולא יהי בהון מותא כד תמני
תהון: יי זה א יתנו פל־העבר על־הפקדים
מחצית השקל בשקל הקדש עשרים גרה
השקל מחצית השקל תרומה ליהוה: זה א יתנו
פל־העבר על־הפקדים מחצית השקל בשקל
הקדש עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה
ליהוה: דין יתנון פל דעבר על מנניא פלגות
סלעא בסלעי קודשא עסרון מעין סלעא פלגות
סלעא אפרשותא קדם יי: ד פל העבר על־
הפקדים מן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת
יהוה: פל העבר על־הפקדים מן עשרים שנה
ומעלה יתן תרומת יהוה: פל דעבר על מנניא
מבר עסרון שני ולעלא יתן אפרשותא קדם יי:
טו העשיר לא־ירפה והדל לא ימעט ממחצית
השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר על־
נפשתיכם: העשיר לא־ירפה והדל לא ימעט
ממחצית השקל לתת את־תרומת יהוה לכפר
על־נפשתיכם: דעתיר לא יסגי ודמספן לא יזער
מפלגות סלעא למתן ית אפרשותא קדם יי
לכפרא על נפשתיכון: טו וַלְקַחְתָּ אֶת־כֶּסֶף
הַכַּפָּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ עַל־
עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזִכְרוֹן
לִפְנֵי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם: וַלְקַחְתָּ אֶת־
כֶּסֶף הַכַּפָּרִים מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנָתַתָּ אֹתוֹ

חַמְשִׁים וּמֵאָתַיִם: וְאַתָּה קַח־לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ
 מִרְדְּרוֹר חֲמֵשׁ מֵאוֹת וּקְנֹמֶן בֶּשֶׂם מַחְצִיתוֹ
 חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם וּקְנֵה־בֶשֶׂם חֲמִשִּׁים וּמֵאָתַיִם:
 וְאַתָּ סָב לָךְ בּוֹסְמִין רִישָׁא מִירָא דְכִנְיָ מִתְקַל
 חֲמֵשׁ מָאָה וּקְנֹמֶן בֶּשֶׂם פְּלִגְוִתָּהּ מִתְקַל מֵאַתָּן
 וְחֲמִשִּׁין וּקְנֵה בּוֹסְמָא מִתְקַל מֵאַתָּן וְחֲמִשִּׁין:
 כֹּ וּקְדָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ וְשִׁמֹן זֵית
 הַיֵּין: וּקְדָה חֲמֵשׁ מֵאוֹת בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ וְשִׁמֹן זֵית
 הַיֵּין: וּקְצִיעֶתָּא מִתְקַל חֲמֵשׁ מָאָה בְּסַלְעֵי קוֹדֶשְׁא
 וּמִשַׁח זֵיתָא מְלֵא הֵינָא: כֶּ וְעִשִׂיתָ אֹתוֹ שִׁמֹן
 מִשַּׁחַת־קֹדֶשׁ רֶקַח מִרְקַחַת מְעֻשָׁה רֶקַח שִׁמֹן
 מִשַּׁחַת־קֹדֶשׁ יְהוָה: וְעִשִׂיתָ אֹתוֹ שִׁמֹן מִשַּׁחַת־
 קֹדֶשׁ רֶקַח מִרְקַחַת מְעֻשָׁה רֶקַח שִׁמֹן מִשַּׁחַת־קֹדֶשׁ
 יְהוָה: וְתַעֲבֹד יְתָה מִשַׁח רְבוּת קוֹדֶשְׁא בְּסֵם
 מִבְּסֵם עוֹבֵד בּוֹסְמִנּוּ מִשַׁח רְבוּת קוֹדֶשְׁא יְהֵא:
 ט וּמִשַּׁחַת בּוֹ אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאַתָּ אַרְזֵן
 הָעֵדֻת: וּמִשַּׁחַת בּוֹ אֶת־אֹהֶל מוֹעֵד וְאַתָּ אַרְזֵן
 הָעֵדֻת: וְתַרְבִּי בַּה זֵת מִשְׁפָּן זִמְנָא וְזֵת אַרְזֵנָא
 דְּסִדְוֹתָא: ט וְאַת־הַשְּׁלַחַן וְאַת־כִּלְיָיו וְאַת־
 הַמִּנְרָה וְאַת־כִּלְיָהּ וְאַת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: וְאַת־
 הַשְּׁלַחַן וְאַת־כִּלְיָיו וְאַת־הַמִּנְרָה וְאַת־כִּלְיָהּ
 וְאַת־מִזְבַּח הַקְּטֹרֶת: וְזֵית פְּתוּדָא וְזֵית כָּל מְנוּחֵי
 וְזֵית מְנֻרָתָא וְזֵית מְנֻחָא וְזֵית מִדְּבָחָא דְקֹטֶרֶת
 בּוֹסְמִיָּא: כֹּ וְאַת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאַת־כִּלְיָיו
 וְאַת־הַכִּיּוֹר וְאַת־כִּנּוֹ: וְאַת־מִזְבַּח הָעֹלָה וְאַת־כִּלְיָ-
 כִּלְיָיו וְאַת־הַכִּיּוֹר וְאַת־כִּנּוֹ: וְזֵית מִדְּבָח דְעֹלָתָא וְזֵית
 כָּל מְנוּחֵי וְזֵית כִּיּוֹרָא וְזֵית בְּסִיסָה: כִּט וּקְדֹשֶׁת
 אֲתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כְּלֵי־הַנֶּגַע בְּהֵם יְקֹדֶשׁ:
 וּקְדֹשֶׁת אֲתָם וְהָיוּ קֹדֶשׁ קְדָשִׁים כְּלֵי־הַנֶּגַע בְּהֵם
 יְקֹדֶשׁ: וְתַקְדֵּשׁ יְתַהוֹן וְיַהוֹן קֹדֶשׁ קוֹדֶשְׁיָא כָּל
 דִּיקְרָב בַּהוֹן יַתְקַדֵּשׁ: ל וְאַת־אֹהֶרֶן וְאַת־בְּנָיו
 תַמְשִׁיחַ וּקְדֹשֶׁת אֲתָם לְכַהֵן לִי: וְאַת־אֹהֶרֶן
 וְאַת־בְּנָיו תַמְשִׁיחַ וּקְדֹשֶׁת אֲתָם לְכַהֵן לִי: וְזֵית
 אֹהֶרֶן וְזֵית בְּנוֹהֵי תַרְבִּי וְתַקְדֵּשׁ יְתַהוֹן לְשִׁמְשָׂא

קֹדֶשִׁי: ל וְאַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תִּדְבַּר לֵאמֹר שִׁמֹן
 מִשַּׁחַת־קֹדֶשׁ יְהוָה זֶה לִי לְדֹרֹתֵיכֶם: וְאַל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל תִּדְבַּר לֵאמֹר שִׁמֹן מִשַּׁחַת־קֹדֶשׁ יְהוָה זֶה
 לִי לְדֹרֹתֵיכֶם: וְעַם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל תַמְלֵל לְמִימְרֵי
 מִשַׁח רְבוּת קוֹדֶשְׁא יְהֵי דִין קֹדֶמִי לְדִרְכּוֹן:
 ז עַל־בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִסָּד וּבְמִתְכַנְתּוֹ לֹא
 תַעֲשֶׂוּ כְּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יְהוָה לְכֶם:
 עַל־בֶּשֶׂר אָדָם לֹא יִסָּד וּבְמִתְכַנְתּוֹ לֹא תַעֲשֶׂוּ
 כְּמֹהוּ קֹדֶשׁ הוּא קֹדֶשׁ יְהוָה לְכֶם: עַל בְּסָרָא
 דְאַנְשָׂא לֹא יִתְנַסֵּף וּבְכַדְמוּתָהּ לֹא תַעֲבֹדוּן כְּתֹהַ
 קוֹדֶשְׁא הוּא קוֹדֶשְׁא יְהֵי לְכוּן: ז אִישׁ אֲשֶׁר
 יֶרְקַח כְּמֹהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ עַל־זֹר וּנְכַרַת
 מִעַמּוּיוֹ: אִישׁ אֲשֶׁר יֶרְקַח כְּמֹהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ
 עַל־זֹר וּנְכַרַת מִעַמּוּיוֹ: גְּבוֹר דֵּי יְבַסֵּם דְכֹתֻמָּה וְדֵי
 יִתֵּן מִנָּה עַל חִלּוּנֵי וְיִשְׁתַּצִּי מִעַמּוּהָ: ס וְיֹאמְרוּ
 יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה קַח־לָךְ סָמִים נָטָף | וְשַׁחֲלַת
 וְחַלְבָנָה סָמִים וּלְבָנָה זָפָה כֹּד בְּכַד יְהוָה:
 וְיֹאמְרוּ יְהוָה אֱלֹהֵי־מֹשֶׁה קַח־לָךְ סָמִים נָטָף |
 וְשַׁחֲלַת וְחַלְבָנָה סָמִים וּלְבָנָה זָפָה כֹּד בְּכַד יְהוָה:
 וְאָמַר יִי לְמֹשֶׁה סָב לָךְ בּוֹסְמִין נְטוּפָא וְטוּפָא
 וְחַלְבָנָתָא בּוֹסְמִין וּלְבוּנָתָא דְכִיטָא מִתְקַל
 בְּמִתְקַל יְהֵי: ט וְעִשִׂיתָ אֹתָהּ קְטֹרֶת רֶקַח
 מְעֻשָׁה רֶקַח מִמְלַח טְהוֹר קֹדֶשׁ: וְעִשִׂיתָ אֹתָהּ
 קְטֹרֶת רֶקַח מְעֻשָׁה רֶקַח מִמְלַח טְהוֹר קֹדֶשׁ:
 וְתַעֲבֹד יְתָה קְטֹרֶת בּוֹסְמִין בְּסֵם עוֹבֵד בּוֹסְמִנּוּ
 מְעַרְב דְכִי קוֹדֶשְׁא: י וְשַׁחֲקֵת מִמְּנֵה הַדֶּק
 וְנִתְתָה מִמְּנֵה לְפָנֵי הָעֵדֻת בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
 אוֹעֵד לָךְ שְׁמָה קֹדֶשׁ קְדָשִׁים תְּהִיָּה לְכֶם:
 וְשַׁחֲקֵת מִמְּנֵה הַדֶּק וְנִתְתָה מִמְּנֵה לְפָנֵי הָעֵדֻת
 בְּאֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר אוֹעֵד לָךְ שְׁמָה קֹדֶשׁ קְדָשִׁים
 תְּהִיָּה לְכֶם: וְתַשְׁחֹק מִנָּה וְתַדִּיק וְתַתֵּן מִנָּה קֹדֶם
 סִדְוֹתָא בְּמִשְׁפָּן זִמְנָא דֵּי אִזְמֵן מִימְרֵי לָךְ תַפְּזֵן
 קֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין תְּהִי לְכוּן: יא וְהַקְּטֹרֶת אֲשֶׁר
 תַעֲשֶׂה בְּמִתְכַנְתּוֹהָ לֹא תַעֲשֶׂוּ לְכֶם קֹדֶשׁ תְּהִיָּה

אָרִי אָנֹכִי מִקֹּדֶשׁ כּוֹן: י וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֵיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כֹל־הַעֲשֵׂה בָהּ מְלֹאכָה וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ: וְשִׁמְרַתֶּם אֶת־הַשַּׁבָּת כִּי קֹדֶשׁ הוּא לָכֶם מִחֻלְלֵיהָ מוֹת יוּמָת כִּי כֹל־הַעֲשֵׂה בָהּ מְלֹאכָה וְנִכְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמִּיהָ: וְתִטְרוּן יָת שַׁבְּתָא אָרִי קוּדְשָׁא הִיא לְכוּן מִחֻלְלֵיהָ אֲתַקְטְלָא יִתְקַטְל אָרִי כֹל דִּיעְבַּד בֵּיה עֲבִידָא וְיִשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא הַהוּא מִגּו עִמָּה: טו שְׁשַׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כֹּל־הַעֲשֵׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מוֹת יוּמָת: שְׁשַׁת יָמִים יַעֲשֶׂה מְלֹאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה כֹּל־הַעֲשֵׂה מְלֹאכָה בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת שַׁבְּתוֹן קֹדֶשׁ לַיהוָה: שְׁמָא יוֹמִין יִתְעַבַּד עֲבִידָא וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבַּת שַׁבְּתָא קוּדְשָׁא קִדְשׁ יִי כֹל דִּיעְבַּד עֲבַדְתָּא בַּיּוֹמָא דְשַׁבְּתָא אֲתַקְטְלָא יִתְקַטְל: טז וְשִׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עוֹלָם: וְשִׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עוֹלָם: וְיִטְרוּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יָת שַׁבְּתָא לְמַעַבַּד יָת שַׁבְּתָא לְדַרְיָהוֹן קִדְשׁ עֲלֵם: יז בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֲלָם כִּי־שִׁשַׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ: בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֲלָם כִּי־שִׁשַׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ: בֵּין מִימְרֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעֲלָם אָרִי שְׁתָּא יוֹמִין עֲבַד יִי יָת שְׁמִיָּא וְיָת אֶרְעָא וּבַיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבַּת וְנַח: ס

עִמָּה בְּטוּרָא דְסִינַי תְּרִין לַחֲמֵי סְהַדוּתָא לַחֲמֵי אֲבָנָא כְּתִיבִין בְּאֲצַבְעָא דִּי: א וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשָּׁה לָרַדַּת מִן־הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אֹהֶרֶן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־יָהּ | מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מַה־הָיָה לוֹ: וַיִּרְא הָעָם כִּי בִשֵׁשׁ מִשָּׁה לָרַדַּת מִן־הַהָר וַיִּקְהַל הָעָם עַל־אֹהֶרֶן וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם | עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ כִּי־יָהּ | מִשָּׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יִדְעֵנוּ מַה־הָיָה לוֹ: וַחֲזָא עֲמָא אָרִי אוּחַר מִשָּׁה לְמַחַת מִן טוּרָא וְאֲתַכְנַשׁ עֲמָא עַל אֹהֶרֶן וַאֲמְרוּ לֵה קוּם עֲבַד לָנָא דְחֻלְלֵן דִּיעֲבִידוּן קְדַמְנָא אָרִי דִּין מִשָּׁה גִבְרָא דִּי אֲסַקְנָא מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם לֹא יִדְעָנָא מַה הָיָה לֵה: ב וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֹהֶרֶן פְּרָקוּ גִזְמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבְיִאוּ אֵלָי: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֹהֶרֶן פְּרָקוּ גִזְמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵי נְשִׁיכֶם בְּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְהִבְיִאוּ אֵלָי: וְאָמַר לְהוֹן אֹהֶרֶן פְּרִיקוּ קֹדְשֵׁי דְדַהֲבָא דִּי בְּאֹזְנֵי נְשִׁיכוֹן בְּנֵיכוֹן וּבְנִתְמִיכוֹן וְאִיתִיו לְוָתִי: ג וַיִּתְּפָרְקוּ כֹל־הָעָם אֶת־גִּזְמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּבְיִאוּ אֶל־אֹהֶרֶן: וַיִּתְּפָרְקוּ כֹל־הָעָם אֶת־גִּזְמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בְּאָזְנֵיהֶם וַיִּבְיִאוּ אֶל־אֹהֶרֶן: וְאֲתַפְּרִיקוּ כֹל עֲמָא יָת קֹדְשֵׁי דְדַהֲבָא דִּי בְּאֹזְנֵיהוֹן וְאִיתִיו לְאֹהֶרֶן: ד וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרָט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגֹל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִי דְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵעֲלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצַּר אֹתוֹ בַּחֲרָט וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגֹל מִסַּכָּה וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִי דְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֵעֲלֹךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּסָּב מִיַּדְיָהוֹן וַצַּר יָתָּה בְּדִיפָא וְעֲבַדָּה עֲגֹל מִתְכָּא וַאֲמְרוּ אֵלֵין דְּחֻלְלָהּ יִשְׂרָאֵל דִּי אֲסַקְוֵה מֵאֶרְעָא דְמִצְרַיִם: ה וַיִּרְא אֹהֶרֶן וּבֵן מִזִּבְחֵה לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֹהֶרֶן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מִחֵר: וַיִּרְא אֹהֶרֶן וּבֵן מִזִּבְחֵה לְפָנָיו וַיִּקְרָא אֹהֶרֶן וַיֹּאמֶר חַג לַיהוָה מִחֵר: וַחֲזָא אֹהֶרֶן וּבְנָא מְדַבְחָא

הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וכיך חזקה:
 וצלי משה קדם יי אלהה ואמר למא יי יתקף
 רוגזו בעמך די אפקתא מארעא דמצרים בחיל
 רב ובידא תקיפא: י למה ואמרו מצרים לאמר
 ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם
 מעל פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם
 על־הרעה לעמך: למה ואמרו מצרים לאמר
 ברעה הוציאם להרג אתם בהרים ולכלתם מעל
 פני האדמה שוב מחרון אפך והנחם על־הרעה
 לעמך: למא יירון מצראי למימר כבישתא
 אפקתנן לקטלא יתהון ביני טוריא
 ולשיציותהון מעל אפי ארעא טוב מתקוף רוגזו
 ואתיב מן בישתא דמללתא למעבד לעמך:
 י זכר לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר
 נשבעת להם בך ותדבר אלהם ארבה אתי
 זרעכם ככוכבי השמים וכל־הארץ הזאת
 אשר אמרתי אתן לזרעכם ונחלו לעלם: זכר
 לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך אשר נשבעת
 להם בך ותדבר אלהם ארבה את־זרעכם ככוכבי
 השמים וכל־הארץ הזאת אשר אמרתי אתן
 לזרעכם ונחלו לעלם: אדפר לאברהם ליצחק
 ולישראל עבדיך די קמתא להון במימך
 ומללתא עמהון אסגי ית בניכון פכוכבי שמיא
 וכל ארעא תדא די אמרית אתן לבניכון ויחסנן
 לעלם: י וינחם יהוה על־הרעה אשר דבר
 לעשות לעמו: וינחם יהוה על־הרעה אשר דבר
 לעשות לעמו: ומב יי מן בישתא די מליל
 למעבד לעמו: ט ויפן וירד משה מן־ההר ושני
 לחת העדת בידו לחת פתבים משני עבריהם
 מזה ומזה הם פתבים: ויפן וירד משה מן־ההר
 ושני לחת העדת בידו לחת פתבים משני
 עבריהם מזה ומזה הם פתבים: ואתפגי ונחת
 משה מן טורא ותרין לוחי סהדותא בידיה לוחי
 פתיבין מתרין עבריהון מכא ומכא אנן

קדמוהי וקרא אהרן ואמר קדם יי מחר:
 וישפיומו ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים
 וישב העם לאכל ושתו ויקמו ליצחק: וישפיומו
 ממחרת ויעלו עלת ויגשו שלמים וישב העם
 לאכל ושתו ויקמו ליצחק: ואקדמו ביומא
 דבתרוהי ואסיקו עלון וקריבו נכסין ואסחר
 עמא למיכל ולמשתי וקמו לחיכא: פ וידבר
 יהוה אל־משה לד־רד בי שחת עמך אשר
 העלית מארץ מצרים: וידבר יהוה אל־משה
 לד־רד בי שחת עמך אשר העלית מארץ מצרים:
 ומליל יי עם משה אזל חות ארי חביל עמך די
 אפקתא מארעא דמצרים: ה סרו מהר מן־ההר
 אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו־לו
 ויזבחו־לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר
 העלוד מארץ מצרים: סרו מהר מן־ההר אשר
 צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו־לו ויזבחו־
 לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוד
 מארץ מצרים: סטו בפריע מן אורחא די
 פקדתנן עבדו להון עגל מתכא וסגידו לה
 ודבחו לה ואמרו אלין דחלתך ישראל די אסקוף
 מארעא דמצרים: ט ויאמר יהוה אל־משה
 ראיתי את־העם הזה והנה עם־קשה־ערף
 הוא: ויאמר יהוה אל־משה ראיתי את־העם הזה
 והנה עם־קשה־ערף הוא: ואמר יי למשה גלי
 קדמי עמא הדין והא עמא קשי גדל הוא:
 ועתה הניחה לי ויחר־אפי בהם ואכלם
 ואעשה אותך לגוי גדול: ועתה הניחה לי
 ויחר־אפי בהם ואכלם ואעשה אותך לגוי גדול:
 וכען הנח בעותך מן קדמי ויתקף רוגזי בהון
 ואישיצנן ואעבד יתך לעם סגי: י ויחל משה
 את־פני יהוה אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה
 אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח
 גדול וכיך חזקה: ויחל משה את־פני יהוה
 אלהיו ויאמר למה יהוה יחרה אפך בעמך אשר

בְּתִיבִין: פ טו וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה
וְהַמְכַתֵּב מִכְתָּב אֱלֹהִים הוּא חֲרוֹת עַל־הַלַּחַת:
וְהִלַּחַת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הַמָּה וְהַמְכַתֵּב מִכְתָּב
אֱלֹהִים הוּא חֲרוֹת עַל־הַלַּחַת: וְלוֹמַר עֹבְדָא דַּי?
אֲנִין וְכַתְּבָא בְּתַבָּא דַּי? הוּא מְפָרֵשׁ עַל לִוְחֵי:
י וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ אֶת־קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר
אֶל־מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה: וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ
אֶת־קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל־מֹשֶׁה קוֹל
מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה: וַיִּשְׁמַע יְהוֹשֻׁעַ ית קל עִמָּא פִד
מִיבְבִין וְאָמַר לְמֹשֶׁה קל קָרְבָּא בְּמִשְׁרִיתָא:
יז וַיֹּאמֶר אִין קוֹל עֲנֹת גְּבוּרָה וְאִין קוֹל עֲנֹת
חַלּוּשָׁה קוֹל עֲנֹת אֲנָכִי שְׁמַע: וַיֹּאמֶר אִין קוֹל
עֲנֹת גְּבוּרָה וְאִין קוֹל עֲנֹת חַלּוּשָׁה קוֹל עֲנֹת
אֲנָכִי שְׁמַע: וְאָמַר לָא קל גְּבִרִין דְּנַצְחִין בְּקָרְבָּא
וְאָף לָא קל חַלְשִׁין דְּמַתְּבִרִין קל דְּמַחְזִיבִין אֲנָא
שְׁמַע: יח וַיְהִי בְּאִשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחְנֶה וַיֵּרָא
אֶת־הָעֵגֶל וּמַחְלַת וַיַּחֲרִיף אֶת־מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ
אֶת־הַלַּחַת וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הַהָר: וַיְהִי
בְּאִשֶׁר קָרַב אֶל־הַמַּחְנֶה וַיֵּרָא אֶת־הָעֵגֶל וּמַחְלַת
וַיַּחֲרִיף אֶת־מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַף מִיָּדוֹ אֶת־הַלַּחַת וַיִּשְׁבֵּר
אֹתָם תַּחַת הַהָר: וַהֲוֵה פִד קָרִיב לְמִשְׁרִיתָא וַחֲזָא
יְת עֲגָלָא וַחֲנַגִּין וַתְּקִיף רִוּגָא דְּמֹשֶׁה וַרְמָא
מִיָּדוּהִי יְת לִוְחֵי וַתְּבַר יְתֵהוּן בְּשִׁפּוּלֵי טוּרָא:
כ וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂו וַיִּשְׂרַף בְּאֵשׁ
וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר־דַּק וַיִּזֶר עַל־פְּנֵי הַמַּיִם וַיִּשַׁק
אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּקַּח אֶת־הָעֵגֶל אֲשֶׁר עָשָׂו
וַיִּשְׂרַף בְּאֵשׁ וַיִּטְחֵן עַד אֲשֶׁר־דַּק וַיִּזֶר עַל־פְּנֵי
הַמַּיִם וַיִּשַׁק אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַנְּסִיב יְת עֲגָלָא דִּי
עֲבָדוּ וְאֹקֵד בְּנוּרָא וַשֵּׁף עַד דִּתְהוּה דְּקִיק וַיִּרָא
עַל אִפֵּי מִזָּא וְאִשְׁקִי יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: כא וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־אַהֲרֹן מַה־עָשִׂה לָּךְ הָעָם הַזֶּה
כִּי־הִבֵּאתָ עָלָיו חֲטָאָה גְּדֹלָה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־אַהֲרֹן מַה־עָשִׂה לָּךְ הָעָם הַזֶּה כִּי־הִבֵּאתָ עָלָיו
חֲטָאָה גְּדֹלָה: וְאָמַר מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן מַה עֹבֵד לָךְ

עִמָּא הָדִין אַרְי אִימִיתָא עֲלוּהִי חוֹכָא רַבָּא:
כב וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־יְהוָה אֵף אַדְנִי אַתָּה יָדַעַת
אֶת־הָעָם כִּי בָרַע הוּא: וַיֹּאמֶר אַהֲרֹן אֶל־יְהוָה
אֵף אַדְנִי אַתָּה יָדַעַת אֶת־הָעָם כִּי בָרַע הוּא:
וְאָמַר אַהֲרֹן לָא יִתְקַף רִוּגָא דְּרַבּוּנֵי אַתָּה יָדַעַת יְת
עִמָּא אַרְי בְּבִישׁ הוּא: כג וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָּנוּ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ כִּירוּה | מֹשֶׁה הָאִישׁ
אֲשֶׁר הֵעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לָא יָדַעְנוּ מַה־הִיָּה
לו: וַיֹּאמְרוּ לִי עֲשֵׂה־לָּנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ
כִּירוּה | מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֵעֲלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
לָא יָדַעְנוּ מַה־הִיָּה לו: וְאָמְרוּ לִי עֲבִיד לָנָא דְּחַלָּן
דִּי יְהִכֵּן קְדַמָּנָא אַרְי דִּין מֹשֶׁה גְּבָרָא דִּי אֶסְקָנָא
מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם לָא יָדַעְנָא מַה תְּהוּה לָה:
כד וַיֹּאמֶר לָהֶם לְמִי זָהָב הַתְּפָרְקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי
וְאִשְׁלַכְהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא הָעֵגֶל הַזֶּה: וַיֹּאמֶר לָהֶם
לְמִי זָהָב הַתְּפָרְקוּ וַיִּתְּנוּ־לִי וְאִשְׁלַכְהוּ בְּאֵשׁ וַיֵּצֵא
הָעֵגֶל הַזֶּה: וְאָמְרִית לַהוּן לָמֵן דְּתַבָּא פְּרִיקוּ
וַיַּהֲבִו לִי וַרְמִיתָה בְּנוּרָא וַנְּפַק עֲגָלָא הָדִין:
כה וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם כִּי פָרַע הוּא כִּי־פָרַעַה
אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקַמְיָהֶם: וַיֵּרָא מֹשֶׁה אֶת־הָעָם
כִּי פָרַע הוּא כִּי־פָרַעַה אַהֲרֹן לְשִׁמְצָה בְּקַמְיָהֶם:
כז וַחֲזָא מֹשֶׁה יְת עִמָּא אַרְי בְּטִיל הוּא אַרְי בְּטִילִינוּן
אַהֲרֹן לְאַסְבוּתָהוּן שׁוּם בִּיש לְדִרְהוּן: כח וַיַּעֲמֵד
מֹשֶׁה בְּשַׁעַר הַמַּחְנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלֵי
וַיִּאֲסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי לֵוִי: וַיַּעֲמֵד מֹשֶׁה בְּשַׁעַר
הַמַּחְנֶה וַיֹּאמֶר מִי לַיהוָה אֵלֵי וַיִּאֲסְפוּ אֵלָיו כָּל־בְּנֵי
לֵוִי: וְקָם מֹשֶׁה בְּתַרְע מִשְׁרִיתָא וְאָמַר מִן דְּחַלִּיא
דַּי? יִיתוּן לְתִי וְאִתְּפַנְשׁוּ לְתַתָּה כָּל בְּנֵי לֵוִי:
כט וַיֹּאמֶר לָהֶם כְּהֵאמֹר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
שִׁימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־יָרְכוּ עֲבָדוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר
לְשַׁעַר בְּמַחְנֶה וְהִרְגוּ אִישׁ־אֶת־אָחִיו וְאִישׁ
אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבּוֹ: וַיֹּאמֶר לָהֶם כְּהֵ
אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שִׁימוּ אִישׁ־חַרְבּוֹ עַל־
יָרְכוּ עֲבָדוּ וְשׁוּבוּ מִשַּׁעַר לְשַׁעַר בְּמַחְנֶה וְהִרְגוּ

אִישׁ־אֶת־אֶחָיו וְאִישׁ אֶת־רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת־קָרְבוֹ:
וַאֲמַר לְהוֹן פְּדוּן אָמַר יי אֵלֶּהָ דִישְׂרָאֵל שׁוּו
גְּבַר חֲרָבָה עַל יַרְפָּה עִבְרוּ וְתוֹבוּ מִתְּרַע לְתַרְע
בְּמִשְׁרִיתָא וְקִטְלוּ גְּבַר יֵת אַחֻזֵּי וְגַבְר יֵת חֲכַרָּה
וַאֲנֹשׁ יֵת קְרִיבָה: כה וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי־לֹוּי בְּדַבַּר מֹשֶׁה
וַיִּפְּל מוֹן־הָעַם בַּיּוֹם הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ:
וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי־לֹוּי בְּדַבַּר מֹשֶׁה וַיִּפְּל מוֹן־הָעַם בַּיּוֹם
הַהוּא כִּשְׁלֹשֶׁת אֲלָפֵי אִישׁ: וַעֲבָדוּ בְּנֵי לֹוִי
כַּפְתָּגָמָא דְּמֹשֶׁה וַנִּפְּל מִן עֲמָא בְּיוֹמָא הַהוּא
כַּתְּלָתָא אֲלָפִין גְּבַרְא: 38 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִלְּאוּ
יְדֵכֶם הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבְאֶחָיו וְלֹתָת
עֲלֵיכֶם הַיּוֹם בְּרַכָּה: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה מִלְּאוּ יְדֵכֶם
הַיּוֹם לַיהוָה כִּי אִישׁ בָּבְנוּ וּבְאֶחָיו וְלֹתָת עֲלֵיכֶם
הַיּוֹם בְּרַכָּה: וַאֲמַר מֹשֶׁה קְרִיבוּ יְדֵכֶן קֶרְפָּנָא
יּוֹמָא דִּין קָדָם יי אַרְי גְּבַר בְּכַרָּה וּבְאַחֻזֵּי
וְלֹאִיתְמָאָה עֲלִיכֶן יּוֹמָא דִּין בְּרַכָּן: 39 וַיְהִי
מִמַּחֲרָת וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעַם אַתֶּם חֲטָאתֶם
חֲטָאָה גְּדֹלָה וְעַתָּה אֵעֲלֶה אֶל־יְהוָה אוֹלִי
אֲכַפְּרָה בְּעַד חֲטָאתְכֶם: וַיְהִי מִמַּחֲרָת וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־הָעַם אַתֶּם חֲטָאתֶם חֲטָאָה גְּדֹלָה וְעַתָּה
אֵעֲלֶה אֶל־יְהוָה אוֹלִי אֲכַפְּרָה בְּעַד חֲטָאתְכֶם:
וַהוּוּ בְּיוֹמָא דְּכַתְרוּהִי וַאֲמַר מֹשֶׁה לְעַמָּא אַתּוֹן
חֲבַתּוֹן חוֹבָא רַבָּא וְכַעַן אֶסַּק קָדָם יי מַאִים אֲכַפֵּר
עַל חוֹבֵיכֶן: 40 וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר
אַנָּה חֲטָא הָעַם הַזֶּה חֲטָאָה גְּדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם
אֱלֹהֵי זָהָב: וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וַיֹּאמֶר אַנָּה
חֲטָא הָעַם הַזֶּה חֲטָאָה גְּדֹלָה וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם אֱלֹהֵי
זָהָב: וְתַב מֹשֶׁה לְקָדָם יי וַאֲמַר בְּכַעַן תַּב עֲמָא
הַדִּין חוֹבָא רַבָּא וְעַבְדוּ לְהוֹן דְּחַלָּן דְּדַהָב:
41 וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חֲטָאתֶם וְאִם־אֵין מַחְנֵי נָא
מִסְּפָרְךָ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ: וְעַתָּה אִם־תִּשָּׂא חֲטָאתֶם
וְאִם־אֵין מַחְנֵי נָא מִסְּפָרְךָ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ: וְכַעַן אִם
שִׁבְקַת לְחוֹבֵיהוֹן וְאִם לֹא מַחְנֵי כַעַן מִסְּפָרְךָ דִּי
כְּתַבְתָּא: 42 וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה מִי אֲשֶׁר

חֲטָא־לִי אֲמַחְנוּ מִסְּפָרִי: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
מִי אֲשֶׁר חֲטָא־לִי אֲמַחְנוּ מִסְּפָרִי: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה
מִן דִּי תַב קְדַמִּי אֲמַחְנוּ מִסְּפָרִי: 43 וְעַתָּה לָךְ |
נָחָה אֶת־הָעַם אֵל אֲשֶׁר־דִּבַּרְתִּי לָךְ הַנְּחָה
מִלְּאָכִי יִלְךְ לְפָנֶיךָ וּבַיּוֹם פְּקֹדֵי וּפְקַדְתִּי עֲלֵהֶם
חֲטָאתֶם: וְעַתָּה לָךְ | נָחָה אֶת־הָעַם אֵל אֲשֶׁר־
דִּבַּרְתִּי לָךְ הַנְּחָה מִלְּאָכִי יִלְךְ לְפָנֶיךָ וּבַיּוֹם פְּקֹדֵי
וּפְקַדְתִּי עֲלֵהֶם חֲטָאתֶם: וְכַעַן אֲזִיל דַּבַּר יֵת עֲמָא
לְאַתֵּר דִּי מַלְּלִית לָךְ הָא מִלְּאָכִי יֵהֶךְ קְדַמְךָ וּבַיּוֹם
אִסְעֵרוּתִי וְאִסְעֵר עֲלֵיהוֹן חוֹבֵיהוֹן: 44 וַיִּגַּף יְהוָה
אֶת־הָעַם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה
אַהֲרֹן: וַיִּגַּף יְהוָה אֶת־הָעַם עַל אֲשֶׁר עָשׂוּ
אֶת־הָעֲגֹל אֲשֶׁר עָשָׂה אַהֲרֹן: וַיִּמָּחַ יי יֵת עֲמָא
עַל דִּי אִשְׁתַּעֲבָדוּ לְעֲגֹלָא דִּי עֲבַד אַהֲרֹן: 45
« וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָךְ עֲלֶה מִזֶּה אַתָּה
וְהָעַם אֲשֶׁר הִעֲלִית מֵאַרְצָא מִצְרַיִם אֶל־הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב לֵאמֹר
לְזֶרַעְךָ אֶתְנַנְּהָ: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לָךְ עֲלֶה
מִזֶּה אַתָּה וְהָעַם אֲשֶׁר הִעֲלִית מֵאַרְצָא מִצְרַיִם
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב
לֵאמֹר לְזֶרַעְךָ אֶתְנַנְּהָ: וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה אֲזִיל
סַק מִכָּא אַתָּה וְעַמָּא דְּאַסְקַתָּא מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם
לְאַרְעָא דִּי קִיַּמִּית לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלַיַּעֲקֹב
לְמִימַר לְבְנֵיךָ אֶתְנַנְּהָ: 46 וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מִלְּאָךְ
וְגַרְשָׁתִי אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֹמְרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרֹזִי
הַחַוִּי וְהַיְבוּסִי: וְשַׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ מִלְּאָךְ וְגַרְשָׁתִי
אֶת־הַכְּנַעֲנִי הָאֹמְרִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרֹזִי הַחַוִּי וְהַיְבוּסִי:
וְאַשְׁלַח קְדַמְךָ מִלְּאָכָא וְאַתְרַךְ יֵת פְּנַעֲנָאִי
אֲמוֹרָאִי וְחַתָּאִי וּפְרֹזָאִי תִזְאִי וַיְבוּסָאִי: 47 אֵל־
אַרְצָא זְבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ כִּי לֹא אֵעֲלֶה בְּקֶרְבְּךָ כִּי
עַם־קִשְׁיָה־עֵרָף אַתָּה פֹּן־אֲכַלְךָ בְּדַרְךָ: אֵל־אַרְצָא
זְבַת חֵלֶב וּדְבַשׁ כִּי לֹא אֵעֲלֶה בְּקֶרְבְּךָ כִּי
עַם־קִשְׁיָה־עֵרָף אַתָּה פֹּן־אֲכַלְךָ בְּדַרְךָ: לְאַרְעָא
עֲבָדָא חֵלֶב וּדְבַשׁ אַרְי לֹא אֶסְלַק שְׁכַנְתִּי מִבְּיַנְךָ

אָרִי עִם קָשִׁי קָדַל אֶת דִּילְמָא אֲשִׁיצַנְךָ בְּאַרְחָא :
וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת־הַדְּבָר הַרְע הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ
וְלֹא־שָׁתוּ אִישׁ עֲדָיו עָלָיו: וַיִּשְׁמַע הָעָם אֶת־
הַדְּבָר הַרְע הַזֶּה וַיִּתְאַבְּלוּ וְלֹא־שָׁתוּ אִישׁ עֲדָיו
עָלָיו: וַיִּשְׁמַע עֲמָא יְת פִּתְגָמָא כִּישָׁא הַדִּין
וְאִתְאַבְּלוּ וְלֹא שָׁוִיו גְּבַר תְּקוּנָא זִיגָה עֲלוּהִי:
ה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אַתֶּם עִם־קִשְׁה־עֲרַף רַגַע אַחַד אֲעֵלֶה בְּקִרְבְּךָ
וְכִלְיִתִּיךָ וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלִיךָ וְאַדְעָה מַה
אֲעֲשֶׂה־לָּךְ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה אָמַר אֶל־בְּנֵי־
יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם־קִשְׁה־עֲרַף רַגַע אַחַד אֲעֵלֶה
בְּקִרְבְּךָ וְכִלְיִתִּיךָ וְעַתָּה הוֹרֵד עֲדִיךָ מֵעֲלִיךָ וְאַדְעָה
מַה אֲעֲשֶׂה־לָּךְ: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה אִמַר לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אַתֶּן עִם קָשִׁי קָדַל שְׁעָה חֲדָא אֶסְלַק
שְׁכַנְתִּי מִבִּינְךָ וְאַשְׁצַנְךָ יִכְעַן אַעֲדִי תְקוּנָא זִיגָה
מִנְךָ גְּלִי קְדָמִי מַה אַעֲבֹד לָךְ: ו וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲדֵידִים מֵהַר חוֹרֵב: וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי־
יִשְׂרָאֵל אֶת־עֲדֵידִים מֵהַר חוֹרֵב: וְאַעֲדִיאוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל יְת תְּקוּנָא זִיגָהוֹן מִשׁוּרָא דְחוֹרֵב: ו וּמֹשֶׁה
יָקַח אֶת־הָאֹהֶל וַנִּטְהַלּוּ ו מַחֲוִיז לְמַחֲנֶה
הַרְחַק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל מוֹעֵד וְהָיָה
כִּלְמִבְּקַשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד אֲשֶׁר
מַחֲוִיז לְמַחֲנֶה: וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת־הָאֹהֶל וַנִּטְהַלּוּ ו
מַחֲוִיז לְמַחֲנֶה הַרְחַק מִן־הַמַּחֲנֶה וְקָרָא לוֹ אֹהֶל
מוֹעֵד וְהָיָה כִּלְמִבְּקַשׁ יְהוָה יֵצֵא אֶל־אֹהֶל מוֹעֵד
אֲשֶׁר מַחֲוִיז לְמַחֲנֶה: וּמֹשֶׁה נָסִיב יְת מִשְׁכַּנְּךָ
וּפְרָסָה לַה מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא אַרְחִיק מִן מִשְׁרִיתָא
וְקָרִי לַה מִשְׁפָּן בֵּית אוּלְפָּנָא וַיְהִי כָּל דְּתַבַּע
אוּלְפָּן מִן קָדָם יי נֶפֶק לְמִשְׁפָּן בֵּית אוּלְפָּנָא
מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא: ה וְהָיָה כִּצְאָת מֹשֶׁה אֶל־
הָאֹהֶל יָקוּמוּ כְּלִי־הָעָם וַנִּצְבּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ
וְהִבִּיטוּ אַחֲרַי מֹשֶׁה עַד־בָּאוּ הָאֹהֶלָה: וְהָיָה
כִּצְאָת מֹשֶׁה אֶל־הָאֹהֶל יָקוּמוּ כְּלִי־הָעָם וַנִּצְבּוּ
אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ וְהִבִּיטוּ אַחֲרַי מֹשֶׁה עַד־בָּאוּ

הָאֹהֶלָה: וְהָיָה כַּד נֶפֶק מֹשֶׁה לְמִשְׁכַּנְךָ קִימִין כָּל
עֲמָא וּמִתְעַתִּידִין גְּבַר בְּתַרַע מִשְׁכַּנְךָ וּמִסְתְּפִלִין
אַחֲרַי מֹשֶׁה עַד דְּעָלַל לְמִשְׁכַּנְךָ: ט וְהָיָה כְּבָא
מֹשֶׁה הָאֹהֶלָה יֵרֵד עֲמוּד הָעֲנָן וְעַמּוּד פֶּתַח
הָאֹהֶל וְדַבֵּר עִם־מֹשֶׁה: וְהָיָה כְּבָא מֹשֶׁה
הָאֹהֶלָה יֵרֵד עֲמוּד הָעֲנָן וְעַמּוּד פֶּתַח הָאֹהֶל וְדַבֵּר
עִם־מֹשֶׁה: וְהָיָה כַּד עָלַל מֹשֶׁה לְמִשְׁכַּנְךָ נַחֲת
עֲמוּדָא דְעֲנָנָא וְקָאִם בְּתַרַע מִשְׁכַּנְךָ וּמִתְמַלֵּל עִם
מֹשֶׁה: י וְרָאָה כְּלִי־הָעָם אֶת־עֲמוּד הָעֲנָן עַמּוּד
פֶּתַח הָאֹהֶל וְקָם כְּלִי־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח
אֹהֶלוֹ: וְרָאָה כְּלִי־הָעָם אֶת־עֲמוּד הָעֲנָן עַמּוּד פֶּתַח
הָאֹהֶל וְקָם כְּלִי־הָעָם וְהִשְׁתַּחֲוּוּ אִישׁ פֶּתַח אֹהֶלוֹ:
וְחִזָּן כָּל עֲמָא יְת עֲמוּדָא דְעֲנָנָא קָאִם בְּתַרַע
מִשְׁכַּנְךָ וְקִימִין כָּל עֲמָא וְסָגִידִין גְּבַר בְּתַרַע
מִשְׁכַּנְךָ: יא וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־
הַמַּחֲנֶה וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּיָנוּן נָעַר לֹא יִמִּישׁ
מִתּוֹךְ הָאֹהֶל: וְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה פָּנִים אֶל־
פָּנִים כַּאֲשֶׁר יְדַבֵּר אִישׁ אֶל־רֵעֵהוּ וְשָׁב אֶל־הַמַּחֲנֶה
וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשֻׁעַ בְּיָנוּן נָעַר לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ
הָאֹהֶל: וּמִתְמַלֵּל יי עִם מֹשֶׁה מְמַלֵּל עִם מְמַלֵּל
כְּמָא דְמְמַלֵּל גְּבַר עִם חֲבֵרָה וְחָאָב לְמִשְׁרִיתָא
וּמְשׁוּמְשָׁנָה יְהוֹשֻׁעַ כַּד נִזְנֵן עוֹלִימָא לֹא עָדִי מְגוּ
מִשְׁכַּנְךָ: פ

שְׁלִישִׁי יב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה רָאָה אֵתָה אָמַר
אֵלֵי הָעַל אֶת־הָעָם הַזֶּה וְאֵתָה לֹא הוֹדַעְתִּינִי
אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמָּי וְאֵתָה אֲמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ
כְּשֵׁם וְגַם־מִצְאָתָה חִן בְּעֵינָי: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־יְהוָה רָאָה אֵתָה אָמַר אֵלֵי הָעַל אֶת־הָעָם
הַזֶּה וְאֵתָה לֹא הוֹדַעְתִּינִי אֵת אֲשֶׁר־תִּשְׁלַח עִמָּי
וְאֵתָה אֲמַרְתָּ יְדַעְתִּיךָ כְּשֵׁם וְגַם־מִצְאָתָה חִן בְּעֵינָי:
וַאֲמַר מֹשֶׁה קָדָם יי חֲזִי דְאַתָּ אָמַר לִי אֲסִיק יְת
עֲמָא הַדִּין וְאַתָּ לֹא הוֹדַעְתִּינִי יְת דִּי תִשְׁלַח עִמָּי
וְאַתָּ אֲמַרְתָּ רַבִּיתְךָ בְּשׁוּם וְאַף אֲשַׁפְּחָתָא רַחֲמִין

קדמי: י ועתה אסנא מצאתי חן בעיניך
 הודעני נא את־דרכך ואדעך למען אמצא־חן
 בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה: ועתה אסנא
 מצאתי חן בעיניך הודעני נא את־דרכך ואדעך
 למען אמצא־חן בעיניך וראה כי עמך הגוי הזה:
 וכען אם פען אשפחית רחמין קדמך הודעני כען
 ית אורח טובך ואדע רחמך בדיל דאשפח רחמין
 קדמך וגלי קדמך ארי עמך עמא הדין: י ויאמר
 פני ילכו והנחתי לך: ויאמר פני ילכו והנחתי לך:
 ואמר שכתתי תהך ואניח לך: י ויאמר אליו
 אסאיין פניך הלכים אל־תעלנו מזה: ויאמר
 אליו אסאיין פניך הלכים אל־תעלנו מזה: ואמר
 קדמוהי אם לית שכתתך מהלכא ביננא לא
 תסקיננא מפא: י וכמה | וידע אפוא כי־מצאתי
 חן בעיניך אני ועמך הלוא בלכתך עמנו ונפלינו
 אני ועמך מפלהעם אשר על־פני הארמה:
 וכמה | וידע אפוא כי־מצאתי חן בעיניך אני ועמך
 הלוא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מפלהעם
 אשר על־פני הארמה: וכמה יתידע הכא ארי
 אשפחית רחמין קדמך אנא ועמך הלא במהך
 שכתתך עמנא ויתעבדן לנא פרישן לי ולעמך
 משניי מקל עמא די על אפי ארעא: פ

וחנתי את־אשר אחן ורחמתי את־אשר ארחם:
 ואמר אנא אעבר כל טובי על אפיך ואקרי בשמא
 די קדמך ואחון למן דאחון וארחם על מן
 דארחם: י ויאמר לא תוכל לראת את־פני כי
 לא־יראני האדם וחי: ויאמר לא תוכל לראת
 את־פני כי לא־יראני האדם וחי: ואמר לא תיכול
 למחזי ית אפי שכתתי ארי לא יחזיני אנשא
 ויתקים: י ויאמר יהוה הנה מקום אתי ונצבת
 על־הצור: ויאמר יהוה הנה מקום אתי ונצבת
 על־הצור: ואמר יי הא אתר מתקן קדמי ותתעמד
 על טנרא: י והיה בעבר כבדי ושמתוך בנקרת
 הצור ושכתי כפי עליו עד־עברי: והיה בעבר
 כבדי ושמתוך בנקרת הצור ושכתי כפי עליו
 עד־עברי: והי במעבר קרי ואשוינך במערת
 טנרא ואגין במימרי עלך עד דאעבר: י והסרתלי
 את־כפי וראית את־אחרי ופני לא יראו:
 והסרתלי את־כפי וראית את־אחרי ופני לא יראו:
 ואעדי ית דברת קרי ותחזי ית דבתרי ודקדמי
 לא יתחזון: פ

חמישי א ויאמר יהוה אלי־משה פסל־לך שני
 לוח אבנים בראשנים וכתבתי על־הלוח את־
 הדברים אשר היו על־הלוח הראשנים אשר
 שברת: ויאמר יהוה אלי־משה פסל־לך שני־לוחות
 אבנים בראשנים וכתבתי על־הלוח את־הדברים
 אשר היו על־הלוח הראשנים אשר שברת: ואמר
 יי למשה פסל לך תרין לוחי אבניא פקדמאי
 ואכתוב על לוחיא ית פתגמאי די הוו על לוחיא
 קדמאי די תברתא: י והיה נכון לפקר ועלית
 בפקר אליהר סיני ונצבת לי שם על־ראש
 ההר: והיה נכון לפקר ועלית בפקר אליהר סיני
 ונצבת לי שם על־ראש ההר: והי זמין לצפרא
 ותסק בצפרא לטנרא דסיני ותתעמד קדמי תמן
 על ריש טנרא: י ואיש לא־יעלה עמך וגם־איש
 אל־ירא בכל־ההר גם־הצאן ותפקר אל־יעו

אֶל־מֹל הַהָר הַהוּא: וְאִישׁ לֹא־יַעֲלֶה עִמָּךְ
וְגַם־אִישׁ אֶל־יְרֵא בְּכַל־הָהָר גַּם־הַצֵּאן וְהַבָּקָר
אֶל־יְרֵעוּ אֶל־מֹל הַהָר הַהוּא: וְאִנֹּשׁ לֹא יִסַּק עִמָּךְ
וְאִף אִנֹּשׁ לֹא יִתְחַזֵּי בְּכָל טוֹרָא אִף עֵנָא וְתוֹרָא
לֹא יִרְעוּן לִקְבֹּל טוֹרָא הַהוּא: וְיִפְסֹל שְׁנֵי־לַחַת
אֲבָנִים פְּרָאשְׁנִים וַיִּשְׁפֹּם מִשֶּׁה בְּבִקְרָ וַיַּעַל
אֶל־הָר סִינַי פֶּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ
שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים: וַיִּפְסֹל שְׁנֵי־לַחַת אֲבָנִים
פְּרָאשְׁנִים וַיִּשְׁפֹּם מִשֶּׁה בְּבִקְרָ וַיַּעַל אֶל־הָר סִינַי
פֶּאֶשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַיִּקַּח בְּיָדוֹ שְׁנֵי לַחַת
אֲבָנִים: וַפְּסֹל תְּרִין לוחֵי אֲבָנִיא פְּקֻדְמַאי וְאֶקְדָּם
מִשֶּׁה בְּצַפְרָא וְסַלַּק לְטוֹרָא דְסִינַי כְּמָא דְפַקְדָּךְ יי
יְתָה וְנִסְבַּ בִּידָה תְּרִין לוחֵי אֲבָנִיא: ה וַיִּרְדַּד יְהוָה
בְּעֵזְנוֹ וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה: וַיִּרְדַּד
יְהוָה בְּעֵזְנוֹ וַיִּתְיַצֵּב עִמּוֹ שֵׁם וַיִּקְרָא בְּשֵׁם יְהוָה:
וְאֶתְגַּלִּי יי בְּעֵנָא וְאֶתְעַתֵּד עִמָּה תְּמִן וַיִּקְרָא
בְּשֵׁמָא דִּי: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא
יְהוָה | יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפִּים
וְרַב־חֶסֶד וְאֶמֶת: וַיַּעֲבֹר יְהוָה | עַל־פְּנֵי וַיִּקְרָא
יְהוָה | יְהוָה אֵל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפִּים וְרַב־חֶסֶד
וְאֶמֶת: וְאֶעֱבֹר יי שְׁכַנְתָּה עַל אַפְוֵהי וַקְרָא יי יי
אַלְהָא רַחֲמָנָא וְחַנּוּנָא מְרַחֵק רַגְזוֹ וּמְסַגִּי לְמַעַבְד
טַבּוֹן וְקִשׁוּט: וְגִצְרָ חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עוֹן
וְפִשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה פִקְדָּךְ | עוֹן אָבוֹת
עַל־בְּנִים וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שְׁלִשִׁים וְעַל־
רַבְעִים: נִצְרָ חֶסֶד לְאַלְפִים נִשְׂא עוֹן וְפִשַׁע
וְחַטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה פִקְדָּךְ | עוֹן אָבוֹת עַל־בְּנִים
וְעַל־בְּנֵי בָנִים עַל־שְׁלִשִׁים וְעַל־רַבְעִים: נִטְרָ טִיבוֹ
לְאַלְפֵי דְרִין שְׂבַק לְעֵזְנוֹ וְלִמְרוֹד וְלַחֻבִּין סִלַּח
לְדַמְבִּין לְאוֹרִיתָה וְלְדַלָּא תִּיבִין לֹא מְזַכֵּי מִסְעֵר
חֻבִּי אֲבָהֵן עַל בְּנִין וְעַל בְּנֵי בְנֵי מְרִדִין עַל דְּר
תְּלִיתֵי וְעַל דְּר רַב־עֵי: ה וַיִּמְהַר מִשֶּׁה וַיִּקְדַּ
אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ: וַיִּמְהַר מִשֶּׁה וַיִּקְדַּ אַרְצָה
וַיִּשְׁתַּחוּ: וְאוֹחֵי מִשֶּׁה וְכַרְעַ עַל אַרְעָא וְסָגִיד:

וַיֹּאמֶר אִם־נָא מִצָּאתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ אֲדִנִּי
יִלְדִּי־נָא אֲדִנִּי בְּקַרְבְּנוֹ כִּי עַם־קִשְׁה־עֲרַף הוּא
וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנָיו וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתְנוּ: וַיֹּאמֶר
אִם־נָא מִצָּאתִי חֹן בְּעֵינֶיךָ אֲדִנִּי יִלְדִּי־נָא אֲדִנִּי
בְּקַרְבְּנוֹ כִּי עַם־קִשְׁה־עֲרַף הוּא וְסִלַּחְתָּ לְעוֹנָיו
וְלַחַטָּאתָנוּ וְנַחֲלַתְנוּ: וַאֲמַר אִם פְּעַן אִשְׁפַּחִית
רַחֲמִין קְדָמְךָ יי תַּחֲדָּךְ פְּעַן שְׁכַנְתָּא דִּי בִּינָנָא אַרִי
עַם קָשִׁי קָדֹל הוּא וְתִשְׁבּוּק לְחוּבָנָא וְלַחַטָּאָנָא
וְתַחֲסַנְנָא:

וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי כִּרְתַּת בְּרִית גְּגֹד כֹּל־
עַמָּךְ אַעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־
הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתָהּ
בְּקַרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִוְרָא הוּא אֲשֶׁר
אֲנִי עֹשֶׂה עִמָּךְ: וַיֹּאמֶר הִנֵּה אֲנִכִּי כִּרְתַּת בְּרִית גְּגֹד
כֹּל־עַמָּךְ אַעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת אֲשֶׁר לֹא־נִבְרָאוּ בְּכָל־
הָאָרֶץ וּבְכָל־הַגּוֹיִם וְרָאָה כָּל־הָעָם אֲשֶׁר־אֵתָהּ
בְּקַרְבּוֹ אֶת־מַעֲשֵׂה יְהוָה כִּי־נִוְרָא הוּא אֲשֶׁר אֲנִי
עֹשֶׂה עִמָּךְ: וַאֲמַר הָא אֲנָא גְּגֹד קִנְסִי קְדָם כָּל עַמָּךְ
אֶעֱבֹד פְּרִישָׁן דִּי לֹא אֶתְבְּרִיאוּ בְּכָל אַרְעָא וּבְכָל
עַמְמַיָּא וַיְחַזֵּי כָל עַמָּא דִּי אֶת בִּינֵיהוֹן יֵת עוֹבְדָא
דִּי אַרִי דְחַל הוּא דִּי אֲנָא עֶבֶד עַמָּךְ: י א שְׁמֹר־לָךְ
אֵת אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצֻּוֹךְ הַיּוֹם הַנִּנְנִי גִרְשׁ מִפְּנֵיךָ
אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהַפְּרִזִּי וְהַתְּוִי
וְהַיְבוּסִי: שְׁמֹר־לָךְ אֵת אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצֻּוֹךְ הַיּוֹם
הַנִּנְנִי גִרְשׁ מִפְּנֵיךָ אֶת־הָאֱמֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי
וְהַפְּרִזִּי וְהַתְּוִי וְהַיְבוּסִי: טר לָךְ יֵת דִּי אֲנָא מִפְּקֻדְךָ
יִזְמָא דִּין הָא אֲנָא מִתְרַד מִן קְדָמְךָ יֵת אֲמֹרָאִי
וְכַנְעֻנָאִי וְחַתָּאִי וּפְרִזָּאִי וְחַזָּאִי וַיְבוּסָאִי:
י השְׁמֹר לָךְ פְּנִיתְכֶרֶת בְּרִית לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר אֵתָהּ בָּא עֲלֶיהָ פְּנִי־יְהוּיָה לְמוֹקֵשׁ בְּקַרְבְּךָ:
השְׁמֹר לָךְ פְּנִיתְכֶרֶת בְּרִית לְיוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ אֲשֶׁר
אֵתָהּ בָּא עֲלֶיהָ פְּנִי־יְהוּיָה לְמוֹקֵשׁ בְּקַרְבְּךָ: אִסְתַּמַּר
לָךְ דִּילְמָא תִּגְזֹר קִנְסִי לִיִּתְב אַרְעָא דִּי אֵת עַל־ל
עֵלָה דִּילְמָא ? הִי לְתַקְלָא בִּינָךְ: י כִּי אֵת

תַּפְדָּה וְעֶרְפָּתוֹ כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תַּפְדָּה וְלֹא־יִרְאוּ פָנָי רִיקִים: וּפְטָר חֲמוּל תַּפְדָּה בְּשֶׁה וְאִם־לֹא תַּפְדָּה וְעֶרְפָּתוֹ כָּל בְּכוֹר בְּנֵיךָ תַּפְדָּה וְלֹא־יִרְאוּ פָנָי רִיקִים: וּבִיכָרָא דְחֶמְרָא תַּפְרוֹק בְּאִמְרָא וְאִם לֹא תַּפְרוֹק וְתִנְקַפֵּה כָּל בִּיכָרָא דְבְנֵיךָ תַּפְרוֹק וְלֹא יִתְחַזֵּן קַדְמֵי רִיקָנִין: כֹּה שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחֵרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת בְּחֵרִישׁ וּבִקְצִיר תִּשְׁבֹּת: שְׁמָא יוֹמִין תַּפְלַח וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעֵאָה תְּנוּחַ בְּזוּרְעָא וּבְחֻצָא תְּנוּחַ: כֹּה וְחַג שְׁבַעַת תַּעֲשֶׂה לְךָ בַּכּוֹרֵי קְצִיר חֲטִיִּים וְחַג הָאֶסִּיף תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה: וְחַג שְׁבַעַת תַּעֲשֶׂה לְךָ בַּכּוֹרֵי קְצִיר חֲטִיִּים וְחַג הָאֶסִּיף תִּקּוּפַת הַשָּׁנָה: וְחַגָּא דְשְׁבוּעֵיאַ תַּעֲבֹד לְךָ בַּכּוֹרֵי חֻצַּד חֲטִיִּין וְחַגָּא דְכְּנֻשָׂא בְּמַפְקָא דְשַׁמָּא: כֹּה שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זִכּוֹרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאָדָם | יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים בַּשָּׁנָה יִרְאֶה כָּל־זִכּוֹרְךָ אֶת־פְּנֵי הָאָדָם | יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: תַּלַּת זְמַנִּין בְּשַׁמָּא יִתְחַזֵּן כָּל דְּכוּרֵיךָ גְּדָם רַבּוֹן עֲלֵמָא ?? אֱלֹהָא דִּישְׂרָאֵל: כֹּה בִּירְאוּרִישׁ גּוֹיִם מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמְדוּ אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בְּעִלְתֶּךָ לִירְאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים בַּשָּׁנָה: בִּירְאוּרִישׁ גּוֹיִם מִפְּנֵיךָ וְהִרְחַבְתִּי אֶת־גְּבֻלְךָ וְלֹא־יִחַמְדוּ אִישׁ אֶת־אַרְצְךָ בְּעִלְתֶּךָ לִירְאוֹת אֶת־פְּנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים בַּשָּׁנָה: אַרְי אֶתְרָךְ עֲמִינ מִן קַדְמָךְ וְאַפְתִּי יָת תַּחֲוֹמָךְ וְלֹא יִחַמְדוּ אֲנָשׁ יָת אֶרְעָךָ בְּמַסְקָךְ לֹא־תַחֲזָאָה קְדָם ?? אֱלֹהֶךָ תַּלַּת זְמַנִּין בְּשַׁמָּא: כֹּה לֹא־תִשְׁחַט עַל־חַמִּין דְּם־זִבְחֵי וְלֹא־יִלִּין לְבַקֵּר וְזָבַח חַג הַפֶּסַח: לֹא־תִשְׁחַט עַל־חַמִּין דְּם־זִבְחֵי וְלֹא־יִלִּין לְבַקֵּר וְזָבַח חַג הַפֶּסַח: לֹא תִכּוֹס עַל חֲמִיעַ דְּם פִּסְחֵי וְלֹא יִבְתּוּן לְצַפְרָא בַר מִמְּדַבְחָא תְּרַבִּי נִכְסַת חַגָּא דְּפִסְחָא: כֹּה רְאִשִׁית בַּכּוֹרֵי אֲדַמְתֶּךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֵׁל גְּדִי בְּחֵלֶב

מִזְבְּחָתָם תִּתְצוֹן וְאֶת־מִזְבְּחָתָם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תִכְרֹתוֹן: כִּי אֶת־מִזְבְּחָתָם תִּתְצוֹן וְאֶת־מִזְבְּחָתָם תִּשְׁבְּרוּן וְאֶת־אֲשֵׁרֵי תִכְרֹתוֹן: אַרְי יָת אַגוּרִיהוֹן תַּמְרָעוֹן וְיָת קַמְתַּהוֹן תַּמְבְּרוֹן וְיָת אֲשֵׁרִיהוֹן תַּקְצִצוּן: י' כִּי לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר | כִּי יְהוָה קָנָא שְׁמוֹ אֵל קָנָא הוּא: תִּשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר | כִּי יְהוָה קָנָא שְׁמוֹ אֵל קָנָא הוּא: אַרְי לֹא תִסְגוּד לְטַעוֹת עַמְמֵיא אַרְי ?? קָנָא שְׁמָה אֵל קָנָא הוּא: ט' פְּנִי־תִכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ | אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָכְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאִכְלַת מִזְבְּחֹ: פְּנִי־תִכְרַת בְּרִית לְיוֹשֵׁב הָאָרֶץ וְזָנוּ | אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָכְחוּ לְאֱלֹהֵיהֶם וְקָרָא לְךָ וְאִכְלַת מִזְבְּחֹ: דִּילְמָא תַּגְדוּ קָנִים לְיָתֵב אַרְעָא וְיִטְעוּן בְּתַר טַעוֹתַהוֹן וְיִדְבְּחוּן לְטַעוֹתַהוֹן וְיִקְרוּן לְךָ וְיִכְיֹול מִדְּבַח־יהוֹן: ט' וְלִקְחַת מִבְּנֵיךָ לְבְנֵיךָ וְזָנוּ בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָנוּ אֶת־בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם: וְלִקְחַת מִבְּנֵיךָ וְזָנוּ בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם וְזָנוּ אֶת־בְּנֵיךָ אַחֲרֵי אֱלֹהֵיהֶם: וְיִטְעִין בְּנִתְהוֹן בְּתַר טַעוֹתַהוֹן וְיִטְעִין יָת בְּנֵיךָ בְּתַר טַעוֹתַהוֹן: י' אֱלֹהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לְךָ: אֱלֹהֵי מַסְכָּה לֹא תַעֲשֶׂה־לְךָ: דַּחְלוֹן דְּמַתְּקָא לֹא תַעֲבֹד לְךָ: י"ה אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצְאָת מִמִּצְרַיִם: אֶת־חַג הַמִּצּוֹת תִּשְׁמֹר שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכַל מִצּוֹת אֲשֶׁר צִוִּיתֶךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בְּחֹדֶשׁ הָאָבִיב יֵצְאָת מִמִּצְרַיִם: י"ז יָת חַגָּא דְּפִטְרִיא תִטַּר שְׁבַעַת יוֹמִין תִּיכּוּל פְּטִירָא כְּמָא דִּי פַקְדַתָּךְ לְזִמְן יִרְחָא דְאַבִּיבָא אַרְי בִּירְחָא דְאַבִּיבָא נִפְקַתָּא מִמִּצְרַיִם: י"ט כָּל־פְּטָר רַחֵם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פְּטָר שׁוֹר וְשֶׂה: כ' כָּל־פְּטָר רַחֵם לִי וְכָל־מִקְנֶךָ תִּזְכֹּר פְּטָר שׁוֹר וְשֶׂה: כ"ב כָּל פְּתַח וְלֵדָא דִּילִי וְכָל בְּעִירְךָ דְּכָרִין תַּקְדֵּשׁ בְּכוֹר תּוֹר וְאִמְרָ: כ' וּפְטָר חֲמוּל תַּפְדָּה בְּשֶׁה וְאִם־לֹא

אָמוֹ: רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמָתְךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה
אֶלֶהֶיךָ לֹא־תִבְשַׁל גְּדֵי בַחֲלָב אָמוֹ: פ רֵישׁ בְּכוּרֵי
אֲרָעָךְ תִּיתֵמִי לְבֵית מִקְדָּשָׁא דִּינִי אֶלֶהֶךָ לֹא תִיכְלוּן
בְּשׂוֹר בַּחֲלָב:

שְׁבִיעִי כו וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב־לְךָ אֶת־
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי־עַל־פִּי | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה
כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת־יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה כְּתֹב־לְךָ אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כִּי־עַל־
פִּי | הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת־
יִשְׂרָאֵל: וַאֲמַר יי לְמֹשֶׁה כָּתַב לְךָ יְת פִּתְגָמֵי
הָאֵלִין אֲרִי עַל מִימֵר פִּתְגָמֵי הָאֵלִין גְּזֵרִית עִמָּךְ
קָדָם וְעַם יִשְׂרָאֵל: כז וַיְהִי־שָׁם עִס־יְהוָה
אֲרָבָעִים יוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל
וּמִים לֹא שָׁתָה וַיִּכְתַּב עַל־הַלְחָת אֶת דְּבָרֵי
הַבְּרִית עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים: וַיְהִי־שָׁם עִס־יְהוָה
אֲרָבָעִים יוֹם וְאֲרָבָעִים לַיְלָה לֶחֶם לֹא אָכַל וּמִים
לֹא שָׁתָה וַיִּכְתַּב עַל־הַלְחָת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית
עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרִים: וְהוּא תָמַן קָדָם יי אֲרָבָעִין
יָמִין וְאֲרָבָעִין לַיְלָוֹן לַחֲמָא לֹא אָכַל וּמֵיָא לֹא
שָׁתִי וְכַתֵּב עַל לוּחֵיָא יְת פִּתְגָמֵי קָיָמָא עֲשָׂרָא
פִּתְגָמִין: כח וַיְהִי בְרִדַּת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וּשְׁנֵי
לַחַת הָעֵדֻת בְּיַד־מֹשֶׁה בְּרִדְתוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה
לֹא־יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּגְיוֹ בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ: וַיְהִי
בְרִדַּת מֹשֶׁה מֵהָר סִינַי וּשְׁנֵי לַחַת הָעֵדֻת בְּיַד־
מֹשֶׁה בְּרִדְתוֹ מִן־הָהָר וּמֹשֶׁה לֹא־יָדַע כִּי קָרַן עוֹר
פָּגְיוֹ בְּדַבְּרוֹ אֹתוֹ: וְהוּא כִּד נַחַת מֹשֶׁה מִטּוֹרָא
דְּסִינַי וַתְּרִין לוּחֵי סִדְוֹתָא בְּיַדָּא דְּמֹשֶׁה בְּמַחֲתָה
מִן טוֹרָא וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע אֲרִי סָגִי זִיו יִקְרָא
דְּאִפּוּהֵי בְּמַלְלוּתָהָ עִמָּה: ל וַיֵּרָא אֶהָרָן וְכָל־בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת־מֹשֶׁה וְהִגָּה קָרַן עוֹר פָּגְיוֹ וַיִּירָאוּ
מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי: וַיֵּרָא אֶהָרָן וְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת־
מֹשֶׁה וְהִגָּה קָרַן עוֹר פָּגְיוֹ וַיִּירָאוּ מִגֹּשֶׁת אֱלֹוִי:

וַחֲזָא אֶהָרָן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת מֹשֶׁה וְהָא סָגִי
זִיו יִקְרָא דְּאִפּוּהֵי וַדְּחִילוֹ מִלְּאִתְקַרְבָּא לְוַתָּה:
לא וַיִּקְרָא אֱלֹהִים מֹשֶׁה וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אֶהָרָן
וְכָל־הַנְּשָׂאִים בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם: וַיִּקְרָא
אֱלֹהִים מֹשֶׁה וַיֵּשְׁבוּ אֵלָיו אֶהָרָן וְכָל־הַנְּשָׂאִים
בְּעֵדָה וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֲלֵהֶם: וַיִּקְרָא לְהוֹן מֹשֶׁה
וַתִּבּוּ לְוַתָּה אֶהָרָן וְכָל רַבְרַבֵּיָא בְּכַנְשָׁתָא וּמַלְל
מֹשֶׁה עִמָּהוֹן: לד וַאֲחֵרִיבֵן נִגְשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיִּצְוֹם אֹת כָּל־אִשְׁר דְּבַר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי:
וַאֲחֵרִיבֵן נִגְשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּצְוֹם אֹת כָּל־
אִשְׁר דְּבַר יְהוָה אֹתוֹ בְּהָר סִינַי: וַיִּכְתֹּר כִּן
אֶתְקַרִּיבוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּפְקֻדְנוֹן יְת כָּל דֵּי מַלְל
יי עִמָּה בְּטוֹרָא דְּסִינַי:

מַפְטוֹר. לו וַיְכַל מֹשֶׁה מִדְּבַר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל־פָּגְיוֹ
מַסּוּהָ: וַיְכַל מֹשֶׁה מִדְּבַר אֲתָם וַיִּתֵּן עַל־פָּגְיוֹ
מַסּוּהָ: וְשִׁיזִי מֹשֶׁה מִלְּמַלְלָא עִמָּהוֹן וַיְהִיב עַל
אִפּוּהֵי בֵּית אִפִּי: לוּ וּבִבְא מֹשֶׁה לְפָנֵי יְהוָה
לְדַבֵּר אֹתוֹ יִסִּיר אֶת־הַמַּסּוּהָ עַד־צִאֲתוֹ וַיִּצָּא
וַדְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אִשְׁר יִצּוּהָ: וּבִבְא
מֹשֶׁה לְפָנֵי יְהוָה לְדַבֵּר אֹתוֹ יִסִּיר אֶת־הַמַּסּוּהָ
עַד־צִאֲתוֹ וַיִּצָּא וַדְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת אִשְׁר
יִצּוּהָ: וכד עַלֵּל מֹשֶׁה לְקָדָם יי לְמַלְלָא עִמָּה
אֶעֱדִי יְת בֵּית אִפּוּהֵי עַד מַפְקָה וּנְפַק וּמַמְלַל עַם
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת דֵּי מַתְּפַקֵּד: לה וַרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
אֶת־פָּגְיוֹ מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר פָּגְיוֹ מֹשֶׁה וְהַשִּׁיב
מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסּוּהָ עַל־פָּגְיוֹ עַד־בְּאוֹ לְדַבֵּר
אֹתוֹ: וַרְאוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־פָּגְיוֹ מֹשֶׁה כִּי קָרַן עוֹר
פָּגְיוֹ מֹשֶׁה וְהַשִּׁיב מֹשֶׁה אֶת־הַמַּסּוּהָ עַל־פָּגְיוֹ
עַד־בְּאוֹ לְדַבֵּר אֹתוֹ: וַחֲזוֹן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יְת אִפִּי
מֹשֶׁה אֲרִי סָגִי זִיו יִקְרָא דְּאִפִּי מֹשֶׁה וְאֶתֵּב מֹשֶׁה
יְת בֵּית אִפִּי עַל אִפּוּהֵי עַד דְּעַלֵּל לְמַלְלָא עִמָּה:

ס ס ס קל"ט פסוקים, חננאל סימן.

הפטרה לפרשת כי תשא במלכים א פרק יח

וַיִּשְׁלַח אֶחָאֵב בְּכַל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְבֹּץ אֶת־הַנְּבִיאִים אֲלֵיהֶם הַפְּרָמֹל: ^א וַיִּגַּשׁ אֲלֵיהֶם אֶל־כָּל־הָעָם וַיֹּאמֶר עַד־מָתִי אַתֶּם פֹּסְחִים עַל־שְׂתֵי הַסַּעֲפִים אִם־יְהוָה הָאֱלֹהִים לָכֵן אַחֲרָיו וְאִם־הַבַּעַל לָכֵן אַחֲרָיו וְלֹא־עָנּוּ הָעָם אֹתוֹ דְבַר: ^ב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֲלֵיהֶם עָנִי נִתְּרַתִּי נָבִיא לַיהוָה לְבַדִּי וּנְבִיאֵי הַבַּעַל אַרְבַּע־מֵאוֹת וְחַמִּשִּׁים אִישׁ: ^ג וַיִּתְּנוּ־לָנוּ שְׁנַיִם פָּרִים וַיִּבְחָרוּ לָהֶם הַפֶּה הָאֶחָד וַיִּנְתְּחוּהוּ וַיְשִׂימוּ עַל־הַעֲצִים וְאִשׁ לֹא יִשְׂימוּ וְאֲנִי אַעֲשֶׂה | אֶת־הַפֶּה הָאֶחָד וַנְּתַתִּי עַל־הַעֲצִים וְאִשׁ לֹא אֲשִׂים: ^ד וַקְרָאתֶם בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֲנִי אֶקְרָא בְּשֵׁם־יְהוָה וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־יַעֲנֶנּוּ כַּאֲשֶׁר הוּא הָאֱלֹהִים וַיַּעַן כָּל־הָעָם וַיֹּאמְרוּ טוֹב הַדְּבַר: ^ה וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְנַבִּיאֵי הַבַּעַל בַּחֲרוּ לָכֶם הַפֶּה הָאֶחָד וַעֲשׂוּ רֵאשִׁנָּה כִּי אַתֶּם הַרְבִּים וַקְרָאוּ בְּשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאִשׁ לֹא תִשְׂימוּ: ^ו וַיִּקְחוּ אֶת־הַפֶּה אֲשֶׁר־נָתַן לָהֶם וַיַּעֲשׂוּ וַיִּקְרָאוּ בְּשֵׁם־הַבַּעַל וְעַד־הַצְּהַרִּים לֵאמֹר הַבַּעַל עֲנֵנוּ וְאִין קוֹל וְאִין עֲנָה וַיִּפְסְחוּ עַל־הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר עָשָׂה: ^ז וַיְהִי בַצְּהַרִּים וַיִּתְחַל בָּהֶם אֲלֵיהֶם וַיֹּאמֶר קְרָאוּ בְּקוֹל־גְּדוֹל כִּי־אֱלֹהִים הוּא כִּי שִׁיחַ וְכִי־שִׁיג לֹא וְכִי־דַרְדַּךְ לֹא אוֹלֵי יִשָּׁן הוּא וַיִּקְצֹ: ^ח וַיִּקְרָאוּ בְּקוֹל גְּדוֹל וַיִּתְגַּדְּדוּ כַּמִּשְׁפָּטִים בַּחֲרֹבוֹת וּבְרַמְחִים עַד־שַׁפְּדָדִים עֲלֵיהֶם: ^ט וַיְהִי כַעֲבַר הַצְּהַרִּים וַיִּתְנַבְּאוּ עַד לַעֲלוֹת הַמִּנְחָה וְאִין־קוֹל וְאִין־עֲנָה וְאִין קָשֶׁב: ^י וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם לְכָל־הָעָם גִּשׂוּ אֵלַי וַיִּגַּשׂוּ כָל־הָעָם אֵלָיו וַיִּרְפָּא אֶת־מִזְבֵּחַ יְהוָה הַהַרְּוֹם: ^{יא} וַיִּקַּח אֲלֵיהֶם שְׁתֵּים עָשָׂר אַבְנִים כַּמִּסְפָּר שִׁבְעֵי עֶשְׂרִים וַיִּשְׂכַּח אֲשֶׁר־הָיָה דְבַר־יְהוָה אֵלָיו לֵאמֹר יִשְׂרָאֵל יְהִי שִׁמְךָ: ^{יב} וַיִּכְנַה אֶת־הָאֲבָנִים מִזִּבְחַ בְּשֵׁם יְהוָה וַיַּעַשׂ תַּעֲלָה בְּבֵית סַתִּים זָרַע סָבִיב לְמִזְבֵּחַ: ^{יג} וַיַּעֲרֹךְ אֶת־הַעֲצִים וַיִּנְתַּח אֶת־הַפֶּה וַיִּשָּׂם עַל־הַעֲצִים: ^{יד} וַיֹּאמֶר מֵלֹא אַרְבַּעַה כַּדִּים מַיִם וַיִּצְקוּ עַל־הַעֲלָה וְעַל־הַעֲצִים וַיֹּאמֶר שְׁנוֹ וַיִּשְׁנוּ וַיֹּאמֶר שְׁלֹשׁ וַיִּשְׁלֹשׁוּ: ^{טו} וַיִּלְכוּ הַמַּיִם סָבִיב לְמִזְבֵּחַ וְגַם אֶת־הַתַּעֲלָה מֵלֹא־מַיִם: ^{טז} וַיְהִי | בַּעֲלוֹת הַמִּנְחָה וַיִּגַּשׁ אֲלֵיהֶם הַנְּבִיאִ וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹרְהָם יִצְחָק וַיִּשְׂרָאֵל הַיּוֹם יִדְעוּ כִּי־אַתָּה אֱלֹהִים כִּי־יִשְׂרָאֵל וְאֲנִי עַבְדְּךָ וּבְדַבְּרֶךָ עָשִׂיתִי אֶת כָּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה: ^{יז} עֲנֵנִי יְהוָה עֲנֵנִי וַיִּדְעוּ הָעָם הַזֶּה כִּי־אַתָּה יְהוָה הָאֱלֹהִים וְאַתָּה הַסַּבֵּת אֶת־לִבְּם אַחֲרָיִת: ^{יח} וַתִּפֹּל אֲשֶׁר־יְהוָה וַתֹּאכַל אֶת־הַעֲלָה וְאֶת־הַעֲצִים וְאֶת־הָאֲבָנִים וְאֶת־הַעֲפָר וְאֶת־הַמַּיִם אֲשֶׁר־בַּתַּעֲלָה לַחֲכָה: ^{יט} וַיִּרְא כָּל־הָעָם וַיִּפְּלוּ עַל־פְּנֵיהֶם וַיֹּאמְרוּ יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים:

הפטרה לפרשת פרה ביחזקאל פרק לו

לו ^א וַיְהִי דְבַר־יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: ^ב בְּנֵי־אָדָם בֵּית יִשְׂרָאֵל יֹשְׁבִים עַל־אֲדָמְתָם וַיִּטְמְאוּ אוֹתָהּ בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם כַּטְּמֵאֹת הַנְּדָה הַזֹּאת בְּרַכָּם לִפְנֵי: ^ג וְאֶשְׂפֹּד חֲמָתִי עֲלֵיהֶם עַל־הַדָּם אֲשֶׁר־שָׁפְכוּ עַל־הָאָרֶץ וּבְגִלְגוּלֵיהֶם טְמֵאוֹת: ^ד וְאֶפְיֹן אַתֶּם בְּגוֹזִים וַיִּזְרוּ בְּאַרְצוֹת בְּדַרְכָּם וּבַעֲלִילוֹתָם שִׁפְטִיתִם: ^ה וַיִּבְּאוּ אֶל־הַגּוֹזִים אֲשֶׁר־בָּאוּ שָׁם וַיַּחֲלֹו אֶת־שֵׁם קְדָשִׁי כַּאֲמֹר לָהֶם

עם־יהוה אלה ומארצו יצאו: ^א ואחמל עלישם קדשי אשר חללהו בית ישראל בגוים אשר־באו שמה: ^ב לכן אמר לבית־ישראל כה אמר אדני יהוה לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם־לשם־קדשי אשר חללתם בגוים אשר־באתם שם: ^ג וקדשתי את־שמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כי־אני יהוה נאם אדני יהוה בהקדשי בכם לעיניהם: ^ד ולקחתי אתכם מן־הגוים וקבצתי אתכם מפלי־הארצות והבאתי אתכם אל־אדמתכם: ^ה וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מפל טמאותיכם ומפל־גלולכם אטהר אתכם: ^ו ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרתי את־לב האבן מבשרכם ונתתי לכם לב בשר: ^ז ואת־רוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר־בחקי תלכו ומשפט־י תשמרו ועשיתם: ^ח וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים: ^ט והושעתי אתכם מפל טמאותיכם וקראתי אל־הדגן והרביתי אתו ולא־אתן עליכם רעב: ^י והרביתי את־פרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים: ^{יא} וזכרתם את־דרכיכם הרעים ומעלליכם אשר לא־טובים ונקמתם בפניכם על עונתיכם ועל תועבותיכם: ^{יב} לא למענכם אני־עשה נאם אדני יהוה יודע לכם בושו והפלטו מדרכיכם בית ישראל: ^{יג} כה אמר אדני יהוה ביום טהרי אתכם מפל עונותיכם והושבתי את־הערים ונבנו החרבות: ^{יד} והארץ הנשמה תעבד תחת אשר היתה שוממה לעיני כל־עובר: ^{טו} ואמרו הארץ הלזו הנשמה היתה כגן־עדן והערים החרבות והנשמות והנהרסות בצורות ישבו: ^{טז} וידעו הגוים אשר ישארו סביבותיכם כי אני יהוה בנתי הנהרסות נטעתי הנשמה אני יהוה דברתי ועשיתי:

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת', בהוצאת צעירי אגודת חב"ד מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה מוקדש לעילוי נשמתו

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על־פי לוח השנה

כא אדר ב

תשי"ט

נפטר הרב החסיד ר' יואל איטקין, בן דודו של הרבי - אימו הייתה אחותו של הרבנית חנה, אימו של הרבי. היה סוחר, ואחר כך שימש כשוחט בכמה עיירות. משרתו האחרונה הייתה כשוחט בצ'רנוביץ, שם נפטר ונטמן.

כג אדר

תשמ"ח

החל מסיום ה"שלושים" להסתלקות הרבנית חיה מושקא, החל הרבי להתוועד מדי שבת קודש.

יה אדר

תר"נ

נפטר הרב הגאון החסיד ר' אברהם דוד לאוואט, סב סבו של הרבי. כך כותב הרבי בהקדמה שהודפסה עם ספרו של הרב לאוואט, "קב נקי": "הוא הצטיין בשכלו החד, כישירונוותיו הנעלים וידיעתו הרחבה בים התלמוד. גם בצדקתו וטוב לבו קנה לו מעריצים רבים אשר רחשו לו אהבה רבה כל ימיו".

הרב לאוואט כיהן כרב במושבה רומנובקה, ובהיותו כבן שלושים וחמש התמנה לרב בקהילת ניקולייב. במשרה זו כיהן כארבעים שנה, עד פטירתו בגיל שבעים וחמש, ונטמן בניקולייב.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', י"ז באדר	4.03	4.50	5.12	6.09	8.55	11.52	12.22	17.42.3	18.06
ש"ק, י"ח באדר	4.02	4.49	5.10	6.08	8.55	11.52	12.22	17.43.0	18.07
א', י"ט באדר	4.01	4.48	5.09	6.07	8.54	11.52	12.22	17.43.7	18.08
ב', כ' באדר	3.59	4.47	5.08	6.05	8.53	11.52	12.22	17.44.5	18.09
ג', כ"א באדר	3.58	4.45	5.07	6.04	8.52	11.51	12.21	17.45.2	18.09
ד', כ"ב באדר	3.57	4.44	5.05	6.03	8.52	11.51	12.21	17.45.9	18.10
ה', כ"ג באדר	3.55	4.43	5.04	6.02	8.51	11.51	12.21	17.46.6	18.11
ו', כ"ד באדר	3.54	4.42	5.03	6.00	8.50	11.50	12.20	17.47.3	18.11

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות

לוח ללימוד הרמב"ם י"ז באדר ה'תשפ"ו – כ"ד באדר ה'תשפ"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י"ז באדר	הל' ברכות. פרק ד-ו.	הל' תלמוד תורה פרק ג.	מ"ע יט.
ש"ק	י"ח באדר	פרק ז-ט.	פרק ד.	מ"ע יט.
א'	י"ט באדר	פרק י-יא. הל' מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ה.	מ"ע יט. רטו.
ב'	כ' באדר	פרק ב-ג. סדר תפלות כל השנה. נהגו העם.. ימלוך עלינו וכו'.	פרק ו.	מ"ע רטו. ספר משנה תורה סוף ספר אהבה: סדר תפלות כל השנה. נהגו העם.. ימלוך עלינו וכו'.
ג'	כ"א באדר	נוסח ברכות התפלה וסידורן. (א) ברוך אתה.. נוסח הידיו.. עושה שלום וכו'.	פרק ז.	שם: נוסח ברכות התפלה וסידורן. (א) ברוך אתה.. נוסח הידיו.. עושה שלום וכו'.
ד'	כ"ב באדר	נוסח ברכת המזון. ברוך אתה.. אשיש בי.. נחלתי עדותיך וגו'. ספר זמנים והוא ספר שלישי.. הל' שבת.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הל' עבודת כוכבים וחקותיהם.. בפרקים אלו. פרק א.	שם: נוסח ברכת המזון. ברוך אתה.. אשיש בי.. מ"ע קנד.
ה'	כ"ג באדר	פרק ג-ה.	פרק ב.	מ"ע קנד.
ו'	כ"ד באדר	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת שכ.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
כי תשא (פרה)	17:05	18:18	17:21	18:19	17:11	18:18	17:23	18:19
ויקהל פקודי (החודש)	17:10	18:22	17:26	18:24	17:16	18:24	17:27	18:24

לזכות אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעני ע"ה דייטש